

ЛОВНА ПРОСВЪТА

Година 1.

РЕДАКЦИЯ
Варна, ул. „Шуменска“ № 4.

Бр. 8 и 9.

Залъсяване извършено отъ ловцитѣ въ гр. Русе.
Изгледъ отъ Русенския ловенъ паркъ.

Залъсявайте!

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Портретъ на Н. В. Царя съ автографъ; 2. Приносъ за бждащето на нашитъ гори; 3. П. Марковъ — Празника на залѣсяването; 4. В. Стояновъ — Човѣкътъ и горитъ; 5. Н. М. Таслаковъ — Пороища; 6. Ив. П. Димитровъ — Гора, вода, прохлада и чистъ въздухъ; 7. Алень Макъ — Обичамъ те гора безсмъртна; 8. Иоакимовъ — Изчезването на нашитъ гори; 9. Г. Т. Тошевъ — Могатъ ли да се запазятъ нашитъ гори; 10. П. Дрънски — Горитъ, рибата и риболова; 11. Д. Кацаровъ — Да запазимъ природата; 12. Ив. Сокачевъ — Ловцитъ и залѣсяването; 13. В. В. Стрибърни — Приятелитъ на горитъ; 14. Торосъ — Работимъ; 15. Ловно ступанство и отраслитъ му; 16. Ловни вѣсти.

ПРАЗДНИКЪ НА ЗАЛЕСЯВАНЕТО

Поради разоренията презъ Общо-Европейската война нуждата отъ дървесина презъ последнитъ години до толкова е нарасла, че прекомерното изчерпване отъ горитъ на зрѣлата и годна за строежъ дървесина съставлява голѣми грижи на лесовѣдитъ. Този е единъ отъ централнитъ въпроси, съ които ще се занимае предстоящия международенъ лесовѣдски конгресъ въ Римъ. За смѣтка на изчерпанитъ запаси напредналитъ нации съ усърдие сж се заели да създаватъ нови гори.

Похвала заслужава инициативата на Манистерството на Народната Просвѣта както и онова на Земледѣлието за организирането на едно идейно празненство на залесяването, дето учащата младежъ непосредствено съ своя трудъ ще вземе участие въ създаването на нови гори.

Дивни сж резултатитъ, които сж постигнаги въ Америка отъ подобни добри организирани празненства.

Нека и ние, българитъ, се проникнемъ отъ значението на тоя праздникъ, нека и ний съ нашъ личенъ трудъ засадимъ поне едно дръвче, за да изпълнимъ арабската пословица, която казва: „Оня, който засади поне едно дръвче може да счита, че не е прекаралъ живота си на земята напраздно“.

Н. В. БОРИСЪ III

ЦАРЬ НА БЪЛГАРИТЪ

Обичъта Му къмъ богатната Българска природа
е примѣръ достоенъ за подражание отъ цѣлия народъ.
Възгласа му: „Българи пазете горитѣ и залѣсвайте!“
Трѣбва да намѣри широко гостоприемство въ разумѣтъ
:—: и дѣлата на всѣки съзнателенъ гражданинъ. :—:

Здраве, Българин,
които красят нашия Отечество
и са източникът на здраве и божи-
ство за народа ни!

Сопот 4 III.

1926 г.

Димитър

Приносъ за бъдащето на нашитѣ гори.

Има въпроси, които на първи погледъ, по своята специалностъ, интересуватъ само специалиста, но при по-дълбоко вникване, ще се убедимъ, че тѣ представляватъ грамаденъ общественъ интересъ, не само за специалиста, но и за всѣки съзнателенъ гражданинъ.

Единъ отъ тия въпроси е и *горския*. Въпросъ боленъ, чакащъ своето радикално разрешение, което не може да се постигне само по законодателенъ пътъ и чрезъ административни мѣрки. Нашитѣ гори сж въ опасностъ. Специалиститѣ биятъ тревога — но отгласа ѝ е слабъ, за да раздвижи духоветѣ и умоветѣ за по-крупни дѣла. Народътъ, масата, не проумява цѣлия трагизъмъ на положението. Той вижда, че все пакъ гори се зеленѣятъ, все има какво да се сѣче, но той не вижда по-далече отъ това — не вижда, че източниците пресъхватъ, че бавно, но сигурно, нашето горско богатство се приближава къмъ своя печаленъ край.

... Ние пихме кисело вино, а за децата ни нѣма да има и оцетъ — това е бъдащето на горското ни дѣло, ако о време не се взематъ мѣрки.

Но ние казахме, че тия мѣрки трѣбва да излѣзатъ вѣнъ отъ обикновенитѣ административни и законодателни наредби. Нужно е да се просвѣти нашиятъ народъ, да разбере колосалното значение на горския въпросъ и да започне да вижда въ горитѣ единъ общественъ имотъ, безъ който съществуването на единъ народъ е невъзможно.

Ето защо, когато се касае за единъ празникъ на залесяването, чиято по-голяма печала за нашитѣ гори ще бже отъ възпитателно естество, въ тоя празникъ трѣбва да вземе живо участие цѣлата културна и мисляща България, която първа е длъжна да издигне своя гласъ за запазването на нашитѣ гори. На този празникъ трѣбва да се посвети поне по единъ брой отъ нашитѣ ежедневни издания, а периодичнитѣ списания на корпорациитѣ, чиято близостъ съ горитѣ е безспорна: ловна, туристическа и пр., трѣбва да посветятъ сжщо по единъ свой брой на горския въпросъ. Така ние постепенно ще направимъ отъ горския въпросъ напълно общественъ въпросъ, а това ще улесни специалиста въ неговата трудна задача.

Кой разнася въ България лжчитѣ на горската просвѣта? Това е едничкото наше списание „Горски прегледъ“. Само чрезъ него може да се чуе и научи нѣщо за болкитѣ на нашитѣ гори. Но „Горски прегледъ“ се разпространява само въ 2168 екземпляра и то отъ тѣхъ 1012 екземпляра получаватъ

горскитѣ специалисти — лесничей и горски стражари, останалитѣ се разпредѣлятъ както следва:

1) ученици	198
2) държавни учреждения	91
3) селски и градски общини	129
4) училища	5
5) читалища	8
6) дружества	3
7) кооперации	10
8) манастири	2
9) агрономи	1
10) адвокати	2
11) учители	5
12) горовладелци	30
13) разни	546

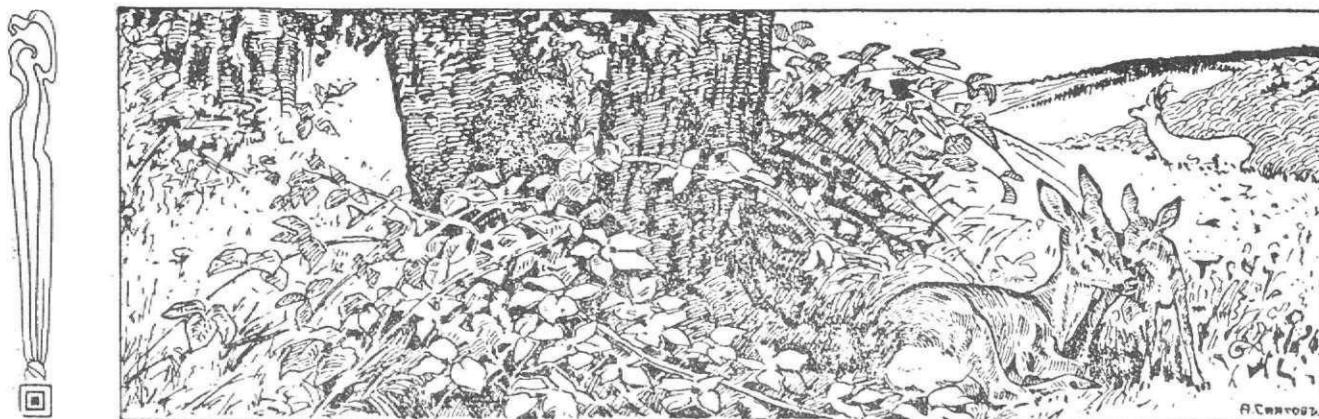
Тая малка статистика говори красноречиво, до колко горскитѣ въпроси и горската просвѣта е чужда на нашия народъ, и, за голѣмо съжаление, на върховетѣ на народа. Адвокатитѣ, които сж застъпени въ нашата камара най-много и които работятъ законитѣ, които уреждатъ горското дѣло, които иматъ въ горската клиентела най-добрия си пай (за едно десетилѣтие въ България сж съставени 700,000 акта за нарушения по горитѣ) сж чужди на горската просвѣта и на горскитѣ въпроси у насъ — отъ хилядната адвокатска армия, двамина получаватъ „Горски прегледъ“.

Необяснимо е, че нашитѣ читалища сж така много индеферентни къмъ горската просвѣта и едва 8 читалища отъ нѣколко хиляди въ България сж се абонирали за „Горски прегледъ“. А много читалища получаватъ издания, които тровятъ душитѣ съ партизански бѣсъ или изданията на булевардната преса.

Редакцията на сп. „Ловна просвѣта“ смѣта, че съ настоящия брой дава едно четиво, което ще накара читателя да се замисли върху българскитѣ гори, върху голѣмото имъ значение, върху повелителната нужда да върнемъ на обеднѣлата ни природа безразсѣдно разсипанитѣ ѝ блага — да залесяваме! Както на моряка — морето е стихията, така въ гората ловецътъ живѣе своя пълненъ животъ. *Ловецътъ обича гората — но днесъ тая обичъ му налага грижата да работи за нейното запазване и развъждане.* Къмъ тая длъжностъ и грижа, искаме да насочимъ вниманието на българския ловецъ, когато се празнуватъ днитѣ на залесяването.

Отъ Редакционния съветъ.

П. Марковъ — Нач. отд. горитѣ.

Праздникъ на залесяването.

Какво е направено въ Чужбина.

Миналата година по инициативата на министерството на земледѣлието и държавнитѣ имоти и онова на просвѣтата се организира празнуването „Праздникъ на залесяването“, въ който българската учаща младежъ се псвиква да участвува въ едно отъ голѣмитѣ за страната ни празненства. Въ тоя день бждашитѣ граждани на България съ личенъ трудъ ще създаватъ блага за благоденствието на своята родина.

За съжаление, уреждането на тоя праздникъ не мина безъ критика — той биде оцененъ, като праздникъ не забавата и шума, безъ да може да се очаква отъ него какъвто и да било резултатъ за подобрието на горското ни стопанство.

За да се види, че праздникътъ на залесяването не е една праздна разтуха, ний ще си послужимъ съ постигнатото въ другитѣ напреднали страни.

Праздникътъ на залесяването води началото си отъ индийцитѣ въ Америка, у които съществува обичай за всѣки новороденъ младенецъ, бащата да посажда около къщата си по едно дръвче. Щомъ детето порастне, то започва да се грижи и пази дръвчето; което расте и укрепва заедно съ детето, подъ неговитѣ грижи и охрана. Американцитѣ се възползували отъ този обичай и направили истински културенъ „Праздникъ на залесяването“.

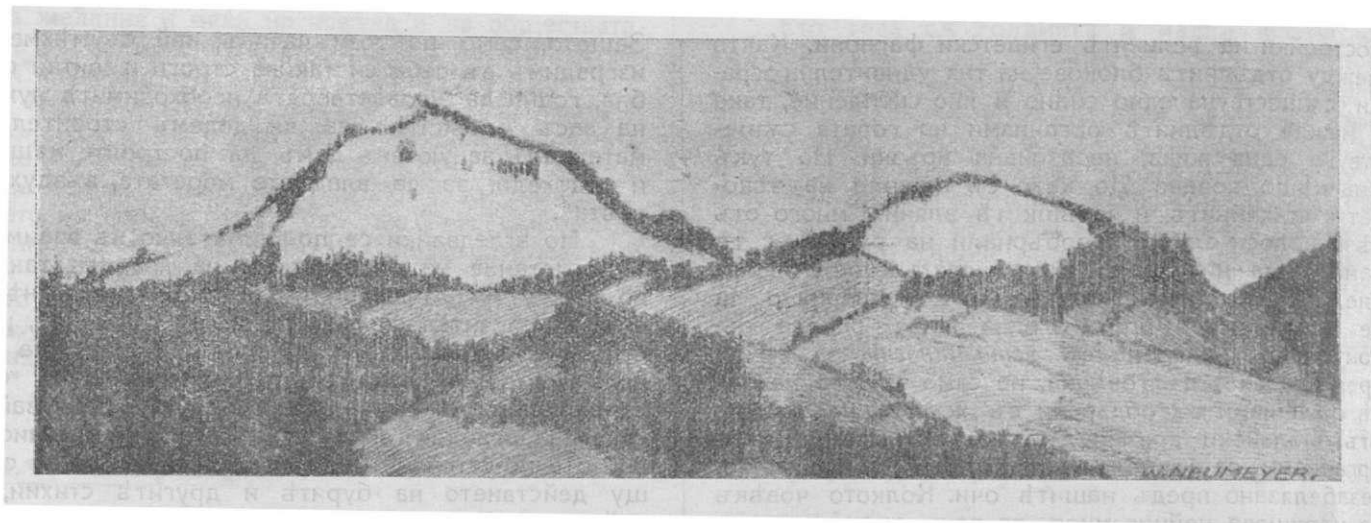
Населението въ Небраска, С. Америка, така безмилостно унищожавало горитѣ, щото цѣлата територия на щата въ скоро време се оказала съвсемъ оголена. Последствието отъ това не закъснѣло да се яви: намаляване и пресъхване на рѣкитѣ, суша, неурожай — съ една речъ, щатътъ се превърналъ въ мрачна и гладна пустиня. Изложени на гладъ и мизерия, жителитѣ почнали да се разкайватъ за стореното и да обмислятъ, какъ да си помогнатъ при постигналото ги нещастие. Дошли до съзнанието, че трѣбва да възстановятъ така лекомислено унищоженитѣ гори. Но какъ да стане това? Тукъ именно тѣ си спомнили за горепоменатия обичай на дивацитѣ — индийци и решили да въведатъ и у себе си задължително отглеждане на дървета отъ страна на децата. Презъ 1866 година съ специаленъ законъ въвели въ училищата праздника на „дървонасаждането“, който се състоялъ въ това, че въ единъ опредѣленъ день ученицитѣ отъ всички училища трѣбвало да садятъ дър

вета. И отъ тогава всѣка година редовно децата изпълняватъ своята повинностъ по насаждане на дървета. За отглеждането и запазването на посаденитѣ дървета до пълното имъ закрепване, се грижатъ сжщо децата. Тѣ обикнали тази работа и скоро добили голѣмъ навикъ както въ посаждането, така и въ отглеждането на дърветата и предпазването имъ отъ повреди, отъ вреднитѣ насѣкоми и др. тѣхни болести и неприятели. На отличилитѣ се били раздавани награди. Добили този навикъ въ училище, децата, впоследствие, продължавали да садятъ дървета и да пазятъ посаденитѣ. По този начинъ въ продължение на 15 години въ щата Небраска били посадени и отгледани само отъ деца повече отъ 355 милиона дървета, а следъ 25 години той станалъ вече неузнаваемъ: покритъ отъново съ зелени млади гори, училищата и къщитѣ потънали въ зеленина, площадитѣ и пѣтищата посадени съ алеини дървета. Скорото отново се съживило и развеселило: рѣкитѣ и изворитѣ се изпълнили съ вода, ливадитѣ се покрили съ зеленина и сочна трѣва, сушитѣ пресанали и земята станала пакъ плодородна.

Примѣрътъ на жителитѣ на Небраска билъ последванъ и отъ други Американски щати, които скоро въвели подобенъ праздникъ на „дървонасаждането“ въ своитѣ училища. Скоро той се разпространилъ по цѣла Америка. Въ северо-американскитѣ Съединени Щати всѣка година, презъ единъ отъ пролѣтнитѣ дни, въ всички училища се устройва този праздникъ на залесяването, въведенъ съ законъ. Този хубавъ обичай по-късно билъ усвоенъ и отъ много европейски страни (Франция, Англия, Швейцария, Русия и др.), гдето за късо време е добилъ сжщо голѣмо значение, като средство за възпитание младежътъ къмъ обичъ и запазване на горитѣ.

Ето какъвъ е резултатътъ на единъ обмисленъ и добре организиранъ праздникъ на залесяването. Ние не си правимъ илюзия; у насъ, като ново нѣщо, ще се пропусне много за сполучливото уреждане праздника на залесяването, но ние ще се утешаваме съ сполучливия за случая изразъ на именития руски реформаторъ — Петръ Велики, който е казалъ: „Не направишъ ли лошо начало, нѣма да дойдешъ до добъръ край“.

Спасението на планинитѣ е въ залесяването.

В. Стояновъ, инж. лесов.

Човѣкътъ и гората.

Гората е единъ отъ най-интереснитѣ природни обекти. Животътъ на гората е явление отъ много сложно естество. По дълбочина и разнообразие на своитѣ прояви, стои не по-ниско отъ живота на човѣшкитѣ общества.

Всѣки човѣкъ по натура е обдаренъ съ способността, въ по малка, или по-голяма степенъ, да се възхищава отъ безкрайнитѣ хубости на гората и да съзерцава нейното величие и необятност. Но не така бързо и легко може да вникне всѣки единъ, въ дълбокия смисълъ и сжщностъ на явленията, които се разиграватъ тамъ.

Нуждна е малка поука.

Гората не е простъ сборъ отъ дървета, наредени и подредени въ пространството, както би помислилъ нѣкой. Въ това ще се увѣри всѣки, който направи сравнение между самотно растящитѣ дървета и ония, израсли въ гората. Последнитѣ се различаватъ отъ първитѣ, не само по външната си форма, по размѣри и растежъ, но сжщо така по анатомичното си устройство и физиологичнитѣ процеси, които се разиграватъ въ живота на дървеснитѣ растения, тамъ и тукъ. Алеитѣ, които красятъ пжтища и шосета — отъ една страна, овоцнитѣ градини, които даватъ сочни плодове — отъ друга, сж наистина сборъ отъ дървета по мѣсто и по време, но тѣ не обобщаватъ въ себе си сжщественитѣ елементи на гората.

Последната е не само съчетание на индивидуи, различни по форми и устройство, но едно интимно групирване на отдѣлни организми, кждето сжществува пълно взаимодействие между тѣхъ, подобно на онова, което сжществува и между отдѣлнитѣ членове на човѣшкитѣ общества. Следователно, гората представлява отъ себе си единъ социаленъ организъмъ, и то отъ най-висша категория.

Както въ всѣко общество, така и тукъ, се разиграва тѣй наречената борба за сжществуване, въ която взематъ надмощие и оцѣлватъ до край най-силнитѣ по произходъ и попадалнитѣ при най-благоприятни за своето развитие външни условия, обществени единици. Отъ десеткитѣ и стотици хиляди екземпляри, нахождатъ се върху площъ отъ единъ хектаръ, при пукването зората на тѣхния животъ, оставатъ на сжщото мѣсто, следъ едно столѣтие, само нѣколко стотинъ такива здрави и крепки дървета — щастливи избраници на сждбата.

Но колкото ярка и изразителна да е тази борба за животъ, тя не е тѣй безпощадна и жестока. Сжщата се придружава отъ тѣсно сътрудничене и взаимно покровителство, между отдѣлнитѣ индивидуи и групи отъ дървета, помежду имъ. Отдѣлнитѣ сили сж сплотени тукъ, като въ една стоманена броня, способна да окаже съпротива на всѣка стихия, на всѣка разрушителна външна сила. И най-силнитѣ бури и вѣтрове не сж въ състояние да разклатятъ устоитѣ на гората, стига само това сцепление, изразяващо се въ идеалната гжстота на гората, да не е нарушено отъ пакостната човѣшка ръка.

Наблюдавайки по-нататъкъ живота на гората се натъкваме на друга една особенностъ, която не е свойствена на самотно растящитѣ дървета, или на група отъ такива нахождатъ се въ просто съчетание по-между си. Гората, намирайки се при постоянно взаимодействие между отдѣлнитѣ организми, не само че видоизмѣня своята вътрешна срѣда, но върши това сжщото и по отношение на външната, околна обстановка. Тя влияе за измѣнението характера и състоянието на горния почвенъ слой, достъпа на свѣтлината, количеството на валежитѣ, режима на рѣкитѣ и т. н. Съ една речъ, гората оказва влияние да се измѣни чувствително климатичната обстановка на дадена мѣстностъ, на опредѣлена по-голяма областъ, или даже на цѣлото земно кжлбо.

Въ това взаимно приспособление, обаче, на гората къмъ външнитѣ условия, и обратно, на околната срѣда къмъ живота на гората, се преплита още единъ елементъ. Това е наличността на горската фауна. Последната е сжщо така свързана съ свойствата на леснитѣ общества. Отъ една страна, животнитѣ се намиратъ въ зависимостъ отъ гората, а отъ друга — тѣ влияятъ и видоизмѣнятъ живота на гората.

Само една сила сжществува на земята, която е въ състояние да наруши вѣчната хармония, царяща въ девственитѣ обятия на природната гора. Тая сила е човѣкътъ изразяваща се въ противоприродното вмешателство на последния въ живота на гората. Но и тукъ гората не е съвършено безпомощна.

По своя архитектуренъ строежъ, гората въ много отношения прилича на грандиознитѣ паметници отъ античния миръ — пирамидитѣ и др.

постройки на великитѣ египетски фараони. Както между отдѣлнитѣ блокове на тия удивителни згради съществува едно силно и яко сцепление, така и между отдѣлнитѣ организми на гората съществува една жива, неразривна връзка. Но тукъ има нѣщо повече. До като съ течение на вѣковетѣ, стихийнитѣ и човѣшкитѣ влияния много отъ тѣзи колоси сж се преобърнали на руини, и тѣ сами нѣма никога да възстановятъ своето величие, гората продължава вѣчно и непрерывно да се реставрира. Гората е една жиза, реална съвокупност, надарена съ *устойчивостъ* за вѣчни времена. Тя е дълговѣчна, не само защото нейнитѣ организми сж обдарени съ живота на людитѣ отъ библиейски времена, но защото сжжитѣ тѣзи организми се възобновяватъ трайно и постоянно, незабелязано предъ нашитѣ очи. Колкото човѣкъ да нарушава нейния миръ, тя пакъ съ течение на времето се подновява, регенерира, даже и тогава, когато за известно време бжде съвършено затрита отъ лицето на земята. Гората може да изчезне, и презъ столѣтия и хилядилѣтия да не съществува въ дадено мѣсто, но следъ това, съ нова сила пакъ се настанява, макаръ и измѣнявайки коренно своя съставъ и приспособявайки се къмъ нови условия на растежъ.

Че гората крие въ себе си такава тайнствена сила, може да се увѣри всѣки, който направѣ една по-продължителна екскурзия изъ пространнитѣ гори на нашего отечество: изъ величественитѣ джбови гори по Странджа-планина, изъ тъмнитѣ букови лесове по севернитѣ склонове на Стара-планина и изъ прекраснитѣ иглолистни гори на Родопи и Рила-планина. Особено тукъ, идва най-пластичното изражение на мощната възобновителна сила на гората — тамъ кждето, съ течение на вѣковетѣ, човѣкъ съ огънь и съ острието на бравата е работилъ неуморно за нейното разхищение, но въпреки това природата съумѣла да противодействава и да запази поне частично необозобразенъ нейниятъ гордъ ликъ.

Плтувайки презъ тия необятни простори, ще ни се даде възможность да се вслушаме въ тайния шепотъ на гората и щѣ разберемъ, какви радости и болки е преживѣла тя.

Щѣ схванемъ дълбокия смисълъ на онова, което тя ще ни каже, на множеството мждри съвети, които тя ще ни даде.

Спирайки нашия погледъ върху гигантскитѣ размѣри на елховитѣ стѣбла, стремящи се съ своитѣ върхове, като че ли, да достигнатъ небеснитѣ висини, или пъкъ върху мощно разклоненитѣ джбаци, преживѣли историята на десетки поколѣния, не можемъ да не възкликнемъ съ патетичнитѣ слова на на лесовѣда Ягершмигъ, произнесени по радиотелефона отъ върха на Айфеловата кула къмъ французкото общество на 20.XI.1925 г.: „виждате ли нашата сила и мощъ?“ Щѣ отговарятъ дърветата: „Надъ всички около насъ, и въ нашата сѣнка стоящи дръвчета и храсти? Ний ги победихме въ борбата за животъ, търсейки безспирно позечѣ свѣтлина и просторъ. Тази борба бѣ тежка и мжчителна, но най-после, слабокръвнитѣ и заглушенитѣ подлегнаха преждевременно, въ това съзстезание за животъ и смъртъ. Ето, това е дълбокия смисълъ на живота: правото на силния за надмощие и власть, сждбата на слабия да изчезне безследно — сжщността на естествения подборъ въ природата, жестокъ по отношение на слабитѣ, но правдивъ и целесъобразенъ спрѣмо общото.

Защото, само по този начинъ, ний съумѣхме да изградимъ въ себе си такива строги и витки стѣбла, годни да удовлетворятъ необходимитѣ нужди на вастъ човѣцитѣ: да ви дадемъ строителенъ материалъ за уютенъ домъ, да построите машини и съдоходи, за да владѣете моретата, въздуха и свѣта“.

Но вгледвайки се по-внимателно въ взаимното съчетание на дърветата и на групитѣ такива по между имъ, последнитѣ ще ни кажатъ нѣщо още по-поучително: „виждате ли, какъ ний, щастливитѣ избраници на майката природа, сме подали помощна ржка единъ другиму, какъ сме вплели нашитѣ корони една въ друга, образувайки така непрогледенъ живъ сводъ отъ клоне и листа, който е по-устойчивъ и отъ гранитнага скала срещу действието на буритѣ и другитѣ стихии, и който отъ друга страна закриля и жизнената мощъ на земята, стояща подъ насъ? Това е другата страна на нашия дълбокосмисленъ животъ. Въ нашата еднородность ний си помагаме единъ на другъ, съ сдружени сили, ний парираме ударитѣ на противника, отъ кждето и да идатъ тѣ. Каква щѣше да бжде нашата сждба, ако бѣхме изолирани, самотни, разединени? Отгозорѣтъ търсете въ хилядитѣ примѣри въ човѣшкия животъ, въ миналото на човѣшкитѣ общества, въ историята. Прочее, да се запазите, правете тоза, което вършимъ ний. Тогава само вихъра на живота нѣма да ви отнесе къмъ пропастьта!“

Гората ни учи да пазимъ редъ, порядъкъ и хармония въ всички прояви на нашата дейность. Тѣй както въ нея всѣки индивидумъ стои неизмѣнно на своето мѣсто и изпълнява точно опредѣлени функции, така и въ обществото човѣкъ трѣбва да се проникне отъ съзнанието, че представлява една недѣлима частичка отъ людския родъ и че сжщо така има да изпълнява точно опредѣлена работа или служба, била тя малка или голѣма, но еднакво полезна и нуждна за общото благоденствие.

Гората е символъ на многомиллионното човѣчество. Тя е жива приказка за разигралитѣ се събития въ стари времена, и за тия въ настоящето. Въ сжщото време, тя е звеното, което свързва историята на миналото съ бждащето. Поуката отъ това е ясна: по еволюционенъ пътъ, съ постоянство и постепенность трѣбва да се постигнатъ всички людски тежнения. Тукъ изгъква на яве най-голѣмия етиченъ законъ: „Ти човѣче, си само времененъ гостъ на земята; крайтѣ е твойтъ животъ, за да събирашъ самъ плодоветѣ на онова, което ти сѣешъ. Тѣй както ти се наслаждавашъ отъ благата и придобивкитѣ, които ти сж завещали твоитѣ прадѣди, така трѣбва и ти, това което днесъ сѣешъ, да оставишъ въ наследство на твоитѣ потомци. Нѣщо повече, благата които ти оставяшъ, трѣбва да бждатъ по-ценни, по-голѣми отъ ония, които самъ си наследилъ“. Въ това лежи залога за напредъка на човѣчеството, на цивилизацията. Ето, на това ни учи съ гората.

Кога наблюдаваме, какъ падатъ подъ острието на бравата гигантскитѣ дървета въ зрѣлата за сѣчъ гора, неволно изпъква предъ насъ силата и голѣмото значение на търпението.

Столѣтия сж били нуждни, да се изгради гората съ нейнитѣ съставни части до такива размѣри, че да може да бжде оползотворена за нуждитѣ на човѣка. По сжщия начинъ, само съ трудъ и търпение, могатъ да се реализиратъ най-съкровени-

нитѣ желания и цели на човѣка и на обществата, стига тѣ да не сж въ разрѣзъ съ моралнитѣ закони на живота.

Най-после, гората ни учи на пестеливостъ и затвърдява у насъ хубавата традиция да пазимъ равновесие между това, което произвеждаме и онова което използваме. Тѣй както съществуването на гората зависи отъ спазване едно ненарушимо равновесие между производителнитѣ ѝ сили и ползуването отъ нея, така и благоденствието на човѣка почива върху позволеното използване лихвитѣ отъ капитала, безъ да се нахърнява цѣлостта на главницата.

Ето това сж голѣмитѣ и малки истини, на които ни учи гората. Дългъ на всѣки човѣкъ е да упознае нейната сжщностъ и тогава да черпи отъ тамъ морална поука за своя животъ. Тогава само ще се проникне всѣки съ истинска любовъ и дълбока нѣжностъ къмъ хубавото и прекрасното, що крие гората въ себе си и ще се обгърне отъ единъ върховенъ дългъ: да я пазимъ отъ разхищение и хищни посегателства, защото, колкото гората да е силна и мощна да живѣе съ свой собственъ животъ, все пакъ човѣкъ е билъ и си остава господарь надъ сжщата — за зло или за добро.

Н. М. Таслаковъ

Н. М. Таслаковъ, лесовѣдъ.

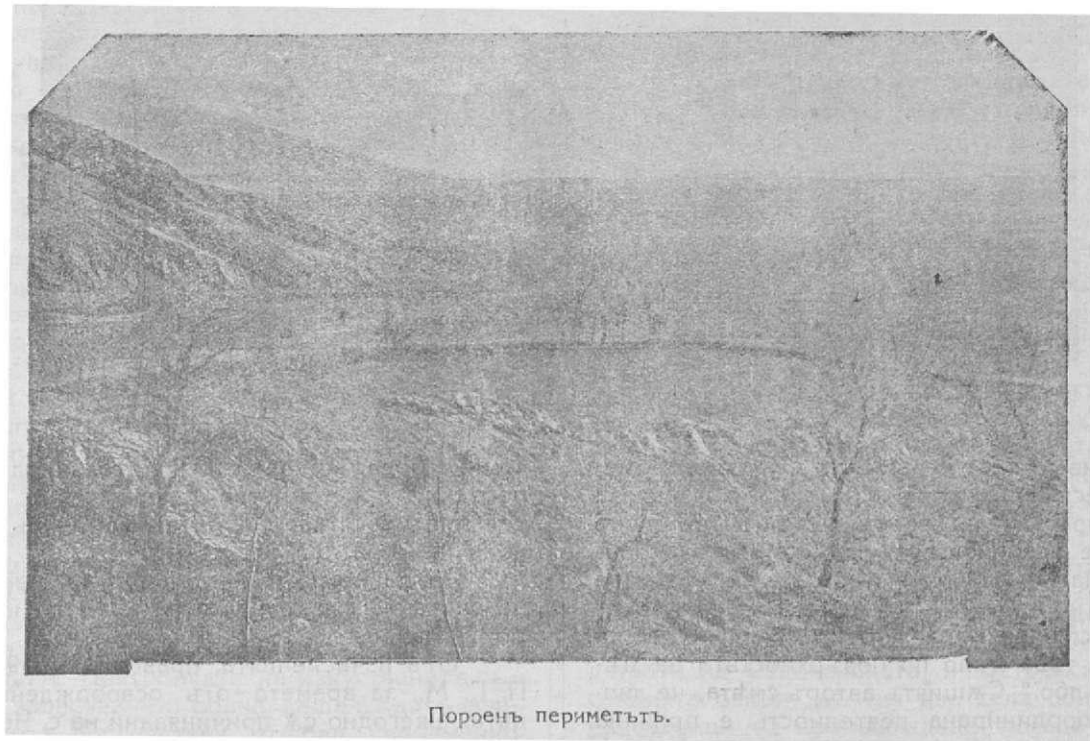
ПОРОИЩА.

Има мѣста, гдето при изговарянето на самата дума „пороища“, съ право настрѣхвватъ коситѣ на обитателитѣ въ тия краища. Само оня, който не е виждалъ и не е изпитвалъ пороя върху си, въ неговото стихийно проявление, може да се не плаши отъ него.

Що е порой?

— Порои сж всички кжси, луди, буйни, малки и голѣми дерета и рѣкички, които събиратъ своитѣ води отъ сгърмнитѣ обезлесени, съ рохка и

ми плитко заровени камъни, изкъртватъ всички плитко-коренни храсти и дървета и отъ всичко това образуватъ така нареченитѣ поройни материали, прилични по своята форма и зловерность на вулканическа лава. Така тласкани съ силата и скоростта на поройното течение, материалитѣ се понасятъ надолу — къмъ равнината, унищожавайки всичко срещнато по пътя си. Когато стигнатъ самата равнина, гдето пороятъ бива винаги по-плитъкъ, една частъ отъ тия материали

Пороенъ периметръ.

слаба почва склонове и скатове, преимущественно по южно и западно изложение на планини и планински разклонения, които дерета се спускатъ къмъ равнинитѣ и презъ тѣхъ отиватъ въ по-голѣми, спокойно течащи рѣки. Съ свойственото си подриване, къртене и дълбане, тѣ повличатъ съ себе си голѣмо количество материали, за да ги настелятъ и напластятъ долу — въ равнината.

Пороитѣ идватъ винаги съ голѣма сила, бързо и внезапно следъ дъждоветѣ, подравятъ обезлесената рохка почва, изриватъ изъ нея и повличатъ съ себе си прѣстѣта и всички малки и голѣ-

се струпватъ и заприщватъ пътя на пороя. Останалата частъ отъ материалитѣ, заедно съ водата, следвайки естествения законъ, се отбиватъ въ страни и трѣгватъ презъ полето, безъ корито и пътъ и следъ като сринатъ всичко предъ себе си, застигатъ най-низкитѣ, а често най-плодороднитѣ мѣста на равнината.

Причинитѣ за образуването на поройтѣ, които се различаватъ отъ обикновеннитѣ водни течения, както казахме и по-горе, при дефиницията на пороя, сж много разнообразни. Главното имъ раз-

предѣление е: 1) отъ геологическо естество, 2) климатически условия, 3) причини, произтичащи отъ живота на хората и животнитѣ въ дадена мѣстност.

Геологическитѣ и климатическитѣ причини, които сж вѣнъ отъ нашия животъ и воля, ние ще отминемъ, за да се спремъ на причинитѣ, които произтичатъ отъ нашата — човѣшка воля и които се коренятъ въ съзнанието, интелигентността и добрата воля на хората, живущи въ и около пороитѣ или застрашени отъ порои мѣста. Отъ друга страна тия причини сж въ зависимостъ отъ силата, азгоритѣта и целесъобразното действие на горската властъ въ дадена областъ, държава, стража или по-право въ координираниѣ действия на всички тия власти върху *цѣлото земно кълбо*. Ето какво казва по тоя поводъ французина Люсиенъ Жиро Жане, горски инспекторъ, въ една своя статия: „Метеорологията не познава граници, въ

буенъ пороенъ дъждъ не може да се задържи, щомъ като липсватъ листа, клоне, стебла и дървета, за да се оттече после бавно и постепенно. Тамъ кждето следствие пашата на добитѣка и разрушителното действие на копитата, или следствие изкореняването е унищожена живата и мъртва покривка надъ почвата, падналата въ голѣмо количество дъждовна вода не може да се попиетъ и задържи отъ тая покривка, а буйно и стихийно се стича по стрѣмнитѣ скатове и повлича съ себе си рохката сипкава почва, оголена и набраздена на пжтечки отъ остригѣ копита на добитѣка. Така се образува първоначално малко пороиче, чиято сила и голѣмина по-нататѣкъ расте въ геометрична прогресия, сливайки се съ други порои и пороища.

Загубитѣ и вредитѣ отъ пороищата сж неизчислими и неизброими. Ще споменемъ само нѣкои отъ тѣхъ: събаряне на кжци и цѣли селища, измиване, оголване, изнасяне и засипване на работни

Залѣсенъ пороенъ периметъръ.

това отношение всички народи сж свързани помежду си... Залесяването прочее не е само дѣло за мѣстно възобновяване на горитѣ. Тука въпросътъ не се касае да се възобновяватъ горитѣ въ водосборния басейнъ на тая или оная рѣка, не се касае за установяване нормалния процентъ на лесистостъ въ Гърция, Испания, Италия и пр. Нужно е да се разпростре това дѣло по повърхността на *цѣлото земно кълбо*.“ Сжщиятъ авторъ смѣта, че липсата на тая координирана деятелностъ е причина за всички нещастия, които сполетяватъ отдѣлнитѣ народи отъ голѣми бури, стихийни вѣтрове, наводнения, пороища и пр.

Причинитѣ, произтичащи отъ неразумната или престжпна разрушителна човѣшка дейностъ, се свеждатъ главно къмъ следното: безразборна, безмилостна, безсистемна и безконтролна сѣчь, прекомѣрна и безразборна паша на добитѣка, опожаряване и изкореняване на горитѣ и превръщането имъ въ работна площъ. Всички тия действия водятъ неминуемо къмъ унищожението на гората — първото и главно условие за поязата и действията на пороитѣ. И лесно обяснимо. Тамъ кждето гората е унищожена, падналата вода при

земи и превръщането имъ въ безплодни за нищо негодни пространства, прекжсване на съобщителнитѣ средства и последствията отъ това, повличане на хора, добитѣкъ и пр.

За да не бждемъ голословни, ние даваме една слаба илюстрация за вредитѣ на нѣкои порои по-долу.

Отъ изчисленията, правени въ 1910 год. отъ П. Г. М., за времето отъ освобождението до тая дата, ежегодно сж причинявани на с. Черганово, Казанлъшко, загуби средно около 60,000 лв. отъ пороя Новомахленското дере, или както го наричатъ още Кара Дере. Ако тая загуба се превърне въ сегашенъ курсъ на паритѣ, ще се дойде до една много внушителна цифра. Като се вземе предъ видъ и това, че този порой непрестанно застрашава при единъ силенъ напоръ да скжса ж. п. линия Тулово — Казанлъкъ, ще се добие истинското впечатление отъ неговата вреда.

Загубитѣ причинени отъ такива наводнения и пороища презъ лѣтото на 1911 г., споредъ едно изчисление на г. Ст. Брънчавъ, български лесовѣдъ, възлизатъ на 7,999,520 лв. или кржгло 8 милиона лева, плюсъ 14 човѣшки жертви. Понеже то-

ва се повтаря всяка година, то нека всеки си направи заключението за размера на тия вреди, като сметта кръгло по 176 мил. днешни пари ежегодно, без да сметта човешките жертви.

Тия загуби, които сж били факт и преди пресметането на г. Брънчева, сж накарали ръководителит на държавата да се замислят върху начинит и средствата за борба против пороит, които сж се явили непосредствено след унищожаването на горит. Въ резултат на това въ 1905 год. се откри въ България едно бюро за укрепване пороищата и залесяването им, съ седалище гр. Казанлък. По-късно въ 1911 год. се открих сжщо и за сжщата цел секции въ Карлово, Кюстендил и Сливен. Въ 1912 год. — Поибрене, въ 1914 г. София, Гор. Джумая, Трън. Отъ откритит секции, обаче, за нещастие, през европейската война се закриха 4.

Отъ 1. IV. 1922 г. службата по укрепване на пороищата претърп една малка реорганизация въ смисъл: остава: 1) за южна България едно бюро, съ седалище гр. Казанлък съ район, Казанлъшка, Карловска и Сливенска секции, 2) за югозападна България едно бюро съ седалище София и район Софийска, Кюстендилска, Горно-Джумайска и Трънска секции и 3) Бюро за Северна България съ седалище Плевен и обект: залесяване Дунавскит крайбрежия Видин — Русе.

Като се вземе предъ вид, че всички вреди, опустошения и разрушения, причинявани отъ пороищата, се дължат на сиването на бръговет, изкопаването на леглата и изобщо дълбането на пороит, влаченето на материалит отъ хълбоцит на планинит, заливането и затрупването на равнинит, то службата по укрепване пороищата и залесяването им се поставя като първа цел, да намали напречния и надлъжен наклон на пороит и бръговет им и следъ това да покрие почвата съ една предпазителна броня, каквато представлява дървесната и тревиста растителност, тъй като последнит способствуват за образуването на мъртва покривка надъ почвата, която задържа въ първия момент голъма част отъ падналата дъждовна вода и впоследствие да я изпуска бавно и постепенно. Първата задача — намалението на надлъжния и напречен наклон на пороя, се постига съ постройката на баражи, прагове, клеонажи, фашинажи, отбивала, задръствания и пресушаване, а втората — съ изкуствено залесяване и затревяване, както на водосборния басейн на пороя, така и на неговит бръгове и легло. Förster твърди, че отъ падналата презъ годината вода въ добре залесена планинска област, се отича само 32 — 45%, въ слабо и недостагъчно залесена област, 45 — 50%, а въ оголена, открита планинска мѣстност 55 — 60%. Постройката на изкуственит съоръжения и залесяването обаче, за да бждат ефикасни съ своит последствия, трѣбва непременно да се предшества отъ определяне обекта, строго охранителния периметър и въдворяването на една строга охрана, безъ която не може да се направи нито една крачка напредъ.

Върху начинит и подробностит, съ които се извършват работит въ борбата съ пороищата, не ще се спираме, защото това не може да бжде изчерпано съ една статия. Ще споменемъ само, че тия средства сж изпитани и приложени въ България. Въ положение сме да твърдимъ, че тия средства сж дали резултати несъмнени, реални, видими и неоспорвани отъ никого. Ония, които сж

имали случая да видятъ пороини мѣста преди да е почнала работа надъ тях, и сега, следъ като е работено вече нѣколко години, съ удивление и възхищение констатира тия резултати.

На земледѣлско-промишлената изложба, устроена въ Казанлъкъ тая есенъ, казанлъшката секция за укрепване пороищата и залесяването изложи нѣколко сравнителни фотографии на мѣста, надъ които секцията е работила вече 17 — 18 години, съ 4 — 5 годишно прекъсване — презъ време на войнит. Отъ тия двойно сравнителни фотографии едната представлява положението и вида на мѣстността, преди да се почне да се работи, а другата сжщото мѣсто, следъ като е работено надъ него нѣколко години. На сжщата изложба бѣха представени още нѣколко моделни дървета съ височина 8 — 11 м. отгледани по изкуственъ начинъ въ мѣстата, илюстрирани съ сравнителнит фотографии. Единъ посетител на изложбата отъ София, който видѣ фотографиит и моделнит дървета, отгледани отъ секциит по голит и скалисти Шипченски баири, и който като опълченецъ познава тия мѣста отъ преди 40 години, съ възторгъ потвърди, че това е блѣскавъ резултат на една упорита културно-творческа дейност.

Населението отъ общинит въ района на Казанлъшката секция, въ землището на които последната работи 18 — 19 години отъ началото, при определяне обекта на строго охранителния периметър, не е могло да оцени значението на това културно новоначание и се противопоставило съ всички средства, като не е искало да се подчини на режима, наложенъ върху тия мѣста.

Въ това трудно начало работата е отивала до открито противодействие и сж дадени две човѣшки жертви: една отъ населението и една отъ служителит на секцията. Явяватъ се, обаче, скоро на лице благотворнит резултати отъ работата на секцията, почувствуватъ се отъ населението и настѣпва пълнен обратъ въ настроението и отношенията между нея и населението: вмѣсто противодействие, последното указва пълно съдействие, което се изразява въ субсидии, давани отъ общинит за усиляване залесяването и укрепяването. Субсидииит на общинит се състоятъ въ ежегодно гласуване въ бюджетит имъ суми, които се дават на разположение на секцията, заедно съ трудоваци за извършване на горско-културни и техническо-укрепителни работи въ землището на съответнит общини. Такива суми се гласуватъ ежегодно въ бюджетит на Шипченската, Енинската, Изворовската, Мжглишката, Джбовската и Ветренската общини, Казанлъшка околия. Свърхъ на това въ 1918 и 1919 г. по желанието и съ средствата на Шипченската и Ветренската общини, секцията откри въ тия две села общински горски разсадници за произвеждане посадоченъ материалъ за залесяване.

Средствата, които се харчатъ ежегодно за укрепяване и залесяване сж доста голѣми. Но тѣ представляватъ единъ много малъкъ процентъ отъ ползата, която се добива впоследствие отъ тия горско-културни и техническо-укрепителни работи. За доказателство на това нека приведемъ единъ примѣръ. Бившиятъ началникъ на казанлъшката секция за укрепяване пороищата г. П. Г. Манджуковъ, върху проекта плана на постройката на баражъ № 2, Ветренска серия, прави сметка, отъ която се вижда, че постройката на баража ще струва

само 2% от ползата, която той ще принесе само през първите 10 години.

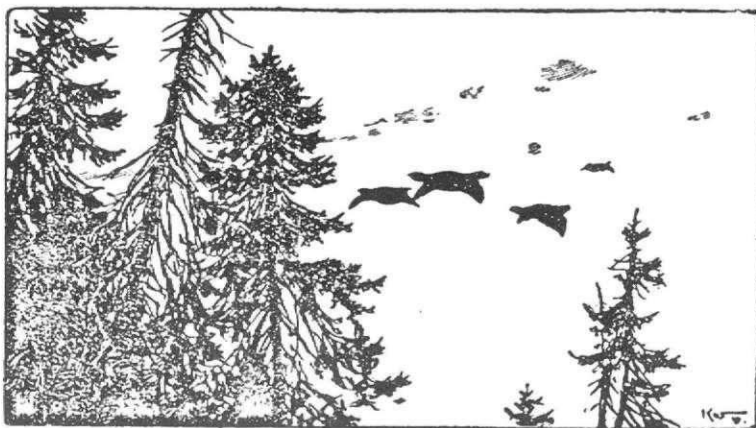
Отъ казаното до тукъ всѣки може да има представа, що е порой, кои сж причинитѣ за образуването на поройитѣ, загубитѣ, които последнитѣ причиняватъ, начинитѣ и средствата за борба съ това голѣмо зло.

Остава сега да посочимъ, какъ изобщо можемъ да организираме ефикасно и въ широкъ фронтъ борбата въ поройнитѣ области, защото на първо време ние ще срещнемъ не само противодействие на природата, но, може би, и враждебното държане на хората и общожитията, тъй като съ тоя въпросъ се засегатъ грубитѣ, макаръ и плитки тѣхни интереси и изпъкватъ като оплетена социална проблема на мѣстна почва.

На първо мѣсто, ние трѣбва да запознаемъ

добре всички обществени слоеве съ пороищата и да имъ вдѣхнемъ вѣра въ ефикасността на борбата съ тѣхъ, за да добиемъ мощната подкрепа на обществото. Постигнемъ ли тая задача, ние трѣбва да действуваме съ всички сили и средства за преустановяването на безразборната, безсистемна и прекомѣрна сѣчъ, на примитивното земледѣлие и назадничавото скотовѣдство, които увеличаватъ непрестанно неприятеля — пороищата. Следъ това да се взематъ подъ най-строгъ охранителенъ режимъ поройнитѣ мѣста и веднага се пристѣпни къмъ укрепяването и залѣсяването имъ, а това ще стане сполучливо, само ако се откриятъ въ цѣлата страна нуждното число секции, които да пристѣпятъ къмъ строга системна и планомѣрна дейность.

Тоя въпросъ за България е още въ своето начало и затова ще трѣбва да се действува бърже смѣло, съ тактъ и умѣние.

Ив. П. Димитровъ.

Гора, вода, прохлада и чистъ въздухъ.

Има думи, които сами по себе си, съ самото имъ изговаряне, будятъ чувствата ни, изпълватъ сърдцето ни съ възторгъ, душата ни съ радостъ. Това става по асоциация на идеитѣ, вследствие на нашата опитность и доброто познаване благодатѣта отъ понятията, които тия думи изразяватъ. Има случаи когато това става безъ участието на нашето схващане, на нашето знание. Гора! — величествено понятие, което рисува въ въображението ни дивнитѣ мѣстности, облѣчени въ зелена премѣна, безъ която тия мѣстности ще сж сѣщински пустини. Ние въобще знаемъ, че горитѣ сж полезни, но тѣхната полезность далечъ надминава нашата представа за това. Горитѣ сж много полезни, отъ колкото ний си мислимъ и отъ колкото всѣкой единъ отъ насъ, не специалистъ по въпроса, знае. При все това, всѣкой, ако не и свещъ по въпроса, се чувствува лѣтно време особено при голѣмитѣ горещини, много по-веселъ, много по-разположенъ въ една гора, или предъ нея, отколкото въ града, селото или полето. Това чувство на приятность той изпитва безразлично дали си дава смѣтка за причинитѣ на това явление или не. Чувството настѣпва и помимо представата и знанието. Това се дължи на обстоятелството, че при горитѣ, освенъ прохладата, въздухътъ е много по-чистъ, дишането, следователно, е удовлетворено по най-безукоризненъ начинъ, човѣку е леко и приятно.

Отъ освобождението ни до сега се унищожиха грамадни пространства гори и въ връзка съ това отъ нѣколко години сме вече свидетели на небивали суши. — Божа работа! — казватъ едни; игра на природата! — казватъ други. Между това, отъ година на година, горещинитѣ ставатъ по-нетѣрпими; зърненихъ храни пропадатъ, лозята и овошкитѣ сжщо; добитѣка нѣма що да пасе; изворитѣ пресъхватъ и рѣкитѣ постепенно, но сигурно намаляватъ. Успоредно съ това — нѣщо, на първи погледъ, парадоксално — тукъ таме чуваме за поройни дѣждове и наводнения.

Тъкмо тия сж и трѣбва да бждатъ последицитѣ отъ изсичането на горитѣ. Горитѣ сж регулаторитѣ на сушата и влагата и тамъ, гдето ги има, голѣми суши и голѣми киши и наводнения нѣма. Водата въ рѣкитѣ, изворитѣ, подземнитѣ водни течения, езера и морета, така да се каже, е кръвта на вселената, която циркулира, както и кръвта у животното. Отъ моретата и рѣкитѣ, посредствомъ горещинитѣ, отива въ въздуха на пари, мъгли и облаци; отъ земята — роса, слана и пакъ изпарения, мъгла и облаци, за да падне на дѣждъ, градъ и снѣгъ; по полюситѣ отъ студа планини отъ ледъ, които пакъ се топятъ, изпаряватъ, падатъ на дѣждъ и т. н. — вѣчно движение; вѣчно преобрѣщане отъ твърдо въ течено и газово състояние и обратно, отъ всѣко едно въ другитѣ две,

вследствие на атмосферните влияния. Това е водообращението на вселената.

Въ земята, следователно, водата, която за нашите страни прави суша, киша и наводнения, иде от дъждоветъ и снѣговетъ — ледоветъ за насъ почти не играятъ роля. Въ гориститѣ мѣста водата отъ дъжда пада по листата и стѣблата на дърветата бавно въ земята и се задържа по тоя начинъ, за да се попие отъ земята. Въ земята се задържа отъ прѣстѣта, коренитѣ на дърветата, прецежда се презъ тѣхъ и подъ сѣнката имъ бавно се изпарява, бавно и равномерно се пропуска въ изворитѣ. Имаме: *задържане на влагата за дълго време; постоянни и равномерно течащи извори.* Сжщото е и по отношение падането, задържането и топенето на снѣга. Всѣкой знае, че въ горитѣ, особно усойничавитѣ, снѣгътъ се топи много бавно, и почти всичката вода отъ него се попива въ рохкавата горска почва. Тъкмо обратно става при незалесенитѣ мѣста, върхове, долини и най-вече голи сипеи. Дъждътъ пада безпрепятствено и веднага потича на порои, защото нищо не го задържа, и додето да напои земята, той образува все по-голѣми потоци, отива бързо въ езера и рѣки и прави никому ненуждни и много пакостни извличания и наводнения. Това особно отъ проливнитѣ дъждове. Сжщото става и отъ снѣга; колкото се задържи, пролѣтното слънце или горещъ вѣтъръ, веднага го стопяватъ и на порои — въ рѣкитѣ. Въ горитѣ и слънцето и вѣтърътъ не могатъ да проникнатъ съ сжщата сила, и процеса става много бавно, за да се напои рохкавата горска почва. Явно, прочее, става, защо горитѣ трѣбва да се пазятъ и умножаватъ, а не унищожаватъ. Явно е и защо всички сипеи, всички каменливи върхове и всички равнини, на които друго не може да се рентира, трѣбва часъ по-скоро да се залесятъ, ако не искаме да страдаме ту отъ суша, ту отъ киша и наводнения.

Второ лошо последствие отъ унищожение на

горитѣ е и бързото завличане отъ дъждовната вода въ изворитѣ органическитѣ вещества, които се намиратъ върху почвата и които носятъ съ себе си заразитѣ отъ разни епидемически болести. При задържането имъ надъ или въ почвата по-дълго време, тѣ се преобрѣщатъ въ неорганически и безвредяватъ.

Най-после горитѣ ни указватъ и голѣма услуга съ своитѣ физиологически процеси. Всѣко дърво поглъща ежедневно и изпарява почти толкова вода, колкото е половината отъ тежината му и съ това опрѣснява и освежава въздуха, прави го много по-приятенъ за дишане и по-полезенъ. Всѣко растение, следователно и дърво, чрезъ листата си, поглъща отъ въздуха въглеродъ и изпуска кислородъ. Чрезъ тоя си физиологически процесъ пречиства въздуха и го прави много по-годеенъ за нашия организъмъ.

Бѣгло може да се отбележи и естетичната страна на въпроса, отъ която всѣкой ще се възхищава и наслаждава споредъ културата си. Колкото се отнася за ползата отъ горитѣ за ловното дѣло, достатъчно е писано, за да нѣма нужда отъ повторение.

Ловецо, искашъ ли нивата ти и всичкитѣ ти култури да не страдатъ отъ суша, киша, извличане и наводняване; искашъ ли чиста и постоянна изворна вода, безъ която и ти и добитѣкътъ ти не можете; искашъ ли прохладенъ и чистъ въздухъ и сѣнка за отмора; искашъ ли убежища и развѣдници за дивеча, отъ който ти таки страстно се наслаждавашъ; най-после искашъ ли дивни и красиви мѣстности? — пази горитѣ, бори се противъ унищожаването имъ, ратувай за залесяване на всички негодни за друга култура и за всички стрѣмни и охранителни мѣстности. Само по тоя начинъ ти ще изпълнишъ задължението си като гражданинъ на хубавата татковина и като съвестенъ ловецъ.

Наслука!

Безъ гори нѣма дивечъ.

Дленъ Макъ.

Обичамъ те, гора безсмъртна!

Обичамъ те, кога на пролѣтъ
Се събудишъ въ радостъ и животъ,
А всичко въ тебъ грижливо готви
Гнѣзда за рожби и за плодъ.

Обичамъ твоя дѣхъ приятенъ
На ранна утринна въ часътъ,
Кога липитъ, катъ невѣсти,
Отъ росни цвѣтове тежатъ.

Обичамъ твоитѣ прохлади
На лѣтото вѣвъ зноенъ пекъ,
Подъ джбъ столѣтникъ да ме гали
На пладнина вѣтрецътъ лекъ.

Обичамъ те въ есенъ тѣжна
Въ саванъ отъ гинещи листа —
О, ти тогазъ ми скръбно шепнешъ,
Че мре мечта подиръ мечта...

Обичамъ те вѣвъ день на зима,
Тържественно млъкнала ти;
Подъ сводове отъ скрежъ когато
Откривашъ нови красоти.

Обичамъ те, гора безсмъртна,
И съ трепетъ сладкъ и свещенъ
Азъ въ твоитѣ чертози влизамъ
Възторженъ, веселъ, подмладенъ!

Лонгоза, 1926.

Тази зависимост между рибитѣ и риболовството, отъ една страна, и горитѣ и културата — отъ друга, е останала дълго време незабелязана. Последното обстоятелство, именно, е спомогнало несъзнателно да се пише и говори и въ страни съ напреднала култура даже, че рибитѣ и риболовството сж намалѣли и изчезнали отъ рѣкитѣ и езерата, следствие на безконтролно и безсистемно усилено риболовство. Това схващане е дало поводъ отдавна да се взематъ сериозни и строги мѣрки противъ безконтролното риболовство въ рѣкитѣ и да се предприематъ редъ мѣроприятия за изкуственото зарибяване на последнитѣ, т. е. чрезъ пушане на малки рибки въ рѣкитѣ, да могатъ тѣ отново да се оживятъ и зарибятъ. Подобни надежди, обаче, отдавна се оказаха непостижими. Въ западна Европа, особено въ Франция, кждето отъ като сжществува идеята за зарибяването на рѣкитѣ (отъ преди единъ вѣкъ), ежегодно се развъждатъ и пушатъ съ милиони и милиони малки рибки въ рѣкитѣ, при все това и до сега рибитѣ въ тѣхъ не сж се умножили.

Защо въ западна Европа, която е почти обезлесена, при все че сжществуватъ и строго се прилагатъ разни постановления, относително времето, мѣстото и начинитѣ на риболовство и гдето всячески се стараятъ да подържатъ изкуствено рибното население въ рѣкитѣ, — последнитѣ сж тѣй бедни на риба; — когато въ Сибирь, напримѣръ, кждето още се пазятъ девствени вѣчно зелени гори, непокътнати отъ човѣка и кждето при все че не се прилагатъ никакви ограничения за риболова и не се взематъ никакви мѣрки за рязвѣждане на рибата и зарибяването на рѣкитѣ и кждето рибата е оставена, така да се каже, сама на себе си, — тамъ не само че намаляване на рибнитѣ богатства не се забелязва, но тѣ сжществуватъ, може да се каже, въ първобитно състояние?

Защо въ старитѣ предѣли на Царството ни рибата, най-вече мрѣната и пѣстървата, е намалѣла, а на мѣста съвсемъ изчезнала; — когато въ новитѣ предѣли тя е въ сравнително голѣмо изобилие и се лови презъ цѣлата година безъ ограничения и стеснение?

Много ясно: Новитѣ земи, които следъ войнитѣ се присъединиха къмъ отечеството ни, до скоро стояли подъ чуждо турско иго, сж били недостъпни за културата и сж запазили своята девственостъ, запазили сж горитѣ си, проходите си. Унищожете горитѣ, кръстосайте ги съ пѣтища, застройте брѣговетѣ, преградете теченията съ баражи и язове — и вие ще унищожите рибата безъ всѣкакви средства за риболовъ! Тѣмко това ние сега вършимъ въ новитѣ земи. И никому да не е чудно, ако утре нѣма да намѣримъ ни следа отъ рибнитѣ запаси въ рѣкитѣ на последнитѣ, които все още се пазятъ тамъ.

Съ унищожаването на горитѣ, постепенно обедняватъ източникитѣ на рѣкитѣ; оголватъ се брѣговетѣ имъ и се превръщатъ въ измити голи сипеи, които водата постоянно размива и отнася; изчезватъ множество червейчета, личинки, мушички и пр., които сж главната храна на много риби. — Изчезватъ естественитѣ условия за сжществуването на рибитѣ. . . Намаляватъ рибнитѣ запаси въ рѣкитѣ, изчезватъ по-раншитѣ орляци риби, изчезватъ едритѣ екземпляри, все повече и повече рибата намалява и издреднява. А на мѣста тя съвсемъ изчезва. . .

Търсете пѣстърва въ пресѣхналитѣ ручей на оголѣла и обезлесена Витоша. Нѣма да я намѣрите освенъ тамъ, кждето все още има запазена отчасти гора, а именно: надъ с. Бистрица (Софийско) въ едноименната рѣка; къмъ с. Чупетлово и пр. Сжщото е и въ Стара-планина, Осогова планина и въ всички наши планини.

Горитѣ сж единъ важенъ факторъ за сжществуването на рибата въ рѣкитѣ и езерата, и унищожаването на последнитѣ, неминуемо влѣче следъ себе си и унищожаването на рибнитѣ запаси въ рѣкитѣ и езерата. Ето защо, ако искаме да имаме риба въ последнитѣ, съ която поне отъ време на време да разнообразимъ скромната си трапеза, — да пазимъ горитѣ! Горитѣ сж едно безценно природно благо, което може да се оцени, само когато го нѣмаме вече.

Да запазимъ природата.

Зове ни майката природа
Отъ зли ржце да я спасимъ,
Въ полята наши и въ горитѣ
Благата ѝ да въдворимъ.

Ив. Сокачевъ*).

Отъ всички почти ловни д-ства се чува тревожния викъ: ловътъ намалява, ловътъ изчезва, ловътъ е на свършване. Тукъ еленитѣ съвсемъ се затрили; тамъ отъ сърни нѣмало вече ни поменъ. Въ нѣкои мѣста, гдето е имало изобилие отъ дивечъ, сега е пустошъ. Но дали само дивечътъ е опустошенъ, или и неговитѣ скривалища, малцина отъ нашитѣ другари си задаватъ този въпросъ и малцина съзнаватъ какво грозно опустошение се извършва отъ редъ години на нашитѣ природни богатства, особено на горитѣ. Секирата, безразборното пушане на добитѣка на паша изъ горитѣ, пожаритѣ и други, може би, още причини сж извършили своето разрушително дѣло изъ нашитѣ

гори. Унищожението изглежда, че е почнало по-усилено отъ около 20 година преди нашето освобождение. Въ това унищожение на лесовитѣ особено участие е взимала и хищната компания на Хишовитѣ желѣзници. Много пѣтешественици, които сж пѣтували изъ България преди това време разказватъ за гжсти лесове, за високостѣблени гори, непроходими джбрави и за залесени отъ политѣ до върха планини.

А. Бойе (1854 г.) казва, че източната страна на Витоша била покрита съ гора и че при възкач-

*) Списание „Ловна Просвѣта“ год. I, бр. 7 — *Денятъ на новата година.*

ването си по нея той минавал по пътеки изъ гори отъ джбъ, букъ и боръ.

Евлия Челеби (1653 г.) казва, че въ Витоша расли чудни кестени, мушмули, круши и др.

Ихчиевъ въ своитъ бележки изъ турската архива въ софийско пише, че въ една записка отъ тефтеритъ на софийскитъ кадии се казвала, че отъ Сливница до София се е вървѣло въ алеи отъ гори. Че тогава било по-топло въ София, защото около с. Гурубляне пасли камили. Тукъ виреали сжщо и лозя*).

А какво опустошение на горитъ е станало следъ освобождението и какви варварски въобще сж възгледитъ на българина по отношение на гората. ясно се вижда отъ книгата на г. Ст. Брънчевъ „Горитъ и горското стопанство въ България.“

Това опустошение особено се засили следъ войнитъ. Дългата и разрушителна война, завършена съ единъ жестокъ и несправедливъ за насъ миръ, създаде едно особено настроение въ нашето население, което се изрази въ едно незачитане на законитъ, особено на закона за горитъ и едно безпощадно разхищение на последнитъ. Нашиятъ грубъ егоизъмъ, нашата зловидностъ къмъ това, което е общественно или държавно, нашата неспособностъ, или по-добре нежелание да се научимъ отъ по-напредналитъ народи — какъ се пази държавната; нашата ненавистъ и завистъ и всички пороци и утайки на племето ни изпъкнаха съ всичката си острота въ днитъ следъ войната и разрухата въ много посоки взима разстрашителни размѣри. Нашитъ добродѣтели, които ние сме далечъ отъ мисълта да отказваме у нашия народъ, спреха до пътнитъ врата, щомъ работата се касаеше до държавната собственостъ, напр. до горитъ. За едно дърво, отсѣчено отъ собствена наша кория, ние сме готови крушумъ да теглимъ на човѣка, но да пазимъ така и държавнитъ и общинскитъ гори не се считаме задължени. Не малко за всичко това допринесе и комунистическия микробъ: социализация — кажи го разграбване — на богатствата, движими и недвижими, който микробъ зарази души и на много наши, иначе добри хора. Видѣхме какви разрушения докара тази доктрина въ икономическия животъ на Русия. Тази прочута съ своитъ обширни гори и своя изобилень и разнообразень дивечъ страна, сега е въ туй отношение пустиня. Английската мисия, и то отъ работническата партия, която мин. год. ходи въ Русия, за да се осведоми на самото мѣсто за положението, е намѣрила, че по отношение на отраслитъ отъ народното стопанство — гори и ловъ, тази велика държава се е върнала къмъ варварскитъ времена, кога горитъ и лова бѣха res nullius**). Вървийки, че нашата много измъчена страна ще бжде пощадена отъ тѣзи блага на болшевизма, нека видимъ какво предстои отъ насъ, ловитъ, да правимъ, за да допринесемъ шо-годе, и то въ интереса на ловното ни дѣло, не само за запазването, но и за размножаването на нашитъ гори.

Преди всичко у насъ трѣбва дълбоко да се внедри съзнанието, че ако има гори, ще има и ловъ. Горитъ сж скривалище на дивеча и стражари на водата. Изворътъ на воднитъ жили обикновенно пресеква, щомъ се осѣчатъ горитъ. Отъ такива мѣста и дивечътъ и рибата изчезватъ. И една отъ главнитъ причини, за гдето състоянието на дивеча у насъ и то не само на полезнитъ, но и голѣма частъ отъ онзи, който ние по едно недоразумѣние смѣтаме само вредень (лисицата, меч-

ката, язовеца, дивата свиня, много отъ орлитъ и ястребитъ и др.) се намира въ една критична фаза, е оголването на залесенитъ мѣста. Съ неразумното отсичане на горитъ се подсича и клоната, които се крепи нашата ловна организация. И нашата 35,000 ловна задруга би могла не само да закрепимъ този клонъ, но да вкоренява въ почвата ежегодно едно голѣмо количество фиданки и да покрие една голѣма грамадна площъ съ млади гори, гдѣто ще се навѣдятъ и зайци, гдето ще се укриватъ и яребицитъ, кога полето оголѣе, гдѣто ще бждатъ падала и за бекаситъ при пролетното имъ и есенно прелитане; съ една речъ ще се развѣди и запази повече дивечъ.

Ние искаме отъ природата да ни дарява съ изобилень ловъ. Но съ какво сме се отплатили на тази природа срещу това, което получаваме отъ нея? Освенъ малкитъ изключения, които правятъ: Видинското, Бургазкото, Русенското и Козарското ловни д-ва не е почти нищо направено. А какво може частния починъ да направи, ще посочимъ на залесенитъ вече върхове и урви около гр. Копривщица. Инициаторитъ на това хубаво дѣло, во главе на учителя Джартизановъ, подъ ръководството на загиналия презъ време на войната лесничей Стояновъ, съ едно усърдие, достойно за похвала, почватъ залесяването съ борчета на околнитъ върхове. Днесъ тамъ се издигатъ вече борови гори, които отлично виреятъ и Копривщица стана едно хубаво и здравословно мѣсто за лѣтуване, посещавано отъ много гости. Въ горичкитъ се завѣдиха и зайци и много пойни птички които съ чорудейнитъ си пѣсни радватъ душата на всѣкиго който търси отмора и разгуха изъ хубавитъ и зелени джбрави.

Другъ примѣръ: Въ Бургазъ покойниятъ ловецъ и писателъ Димитръ Стеревъ, известенъ и като отличень сътрудникъ на сп. „Ловецъ“, работи твърдъ много и съ добъръ успѣхъ по залесяването. Градината, наречени на негово име **Стерева градина**, парка на ловцитъ и други залесени мѣста изъ града и околността сж резултатъ отъ неговата собственоръчна работа.

И по други нѣкои мѣста изъ България е направено по нѣщичко за заселяването по частна инициатива, ала всичко това е твърде малко, въ сравнение съ голѣмитъ пространства, които сж оголени вече отъ горитъ ни: Нужно е едно масово залесяване, до като порошката не сж превърнати въ пѣсѣчни пустини много отъ нашитъ хубави полета. Ловната организация има повелителень дългъ да се притече въ помощъ на тази работа. 30-тѣ хиляди души ловци иматъ възможностъ, безъ особенни затруднения, ежегодно да залесяватъ поне по 1000 декари площъ и следъ нѣколко години ние ще имаме вече гори, които да покриватъ значителни пространства. И ако това залесяване редовно продължава, то въ недалечно време цѣлата страна ще добие хубава премѣна отъ горички, рѣкитъ ще станатъ по-пълноводни и съ повече риба, дивечътъ ще се умножи, въздухътъ ще бжде по благотворень и за всѣкиго — ловецъ и не ловецъ, това ще бжде отъ полза и благодать.

Прочее, другари ловци, дайте примеръ на който ние дълбоко вѣрваме, че днесъ вие сте способни. За тази цѣль не се искатъ никакви особени средства; нужна е само добра воля и настойчивостъ. Подъ ръководството на горскитъ власти вие ще извършите една хубава и благодатна работа и всѣки ще ви захвалъ за това. Трудовата си повинностъ нека ловцитъ извършватъ въ залесяване, но не като ангария, а тѣй, както всѣки единъ работи за собственото си благо.

*) Д. Ихчиевъ — Естествознание и География година IV-а, кн. 4. **) Имотъ безъ стопанинъ.

Иванъ Сокачевъ.

ЛОВЦИТЪ И ЗАЛЕСЯВАНЕТО.

Обичта на ловеца към гората и горските красоти е плодъ на неговия спортъ. Тя е до голъма степенъ инстинктивна. Кой може да обича повече гората отъ истинския ловецъ?

И за това виждаме единъ отъ най-великитъ ловци на славянския свѣтъ, покойниятъ Ив. С. Тургеневъ, да описва въ своето безсмъртно съчинение „Запискитъ на ловеца“ хубоститъ на гората по безподобенъ начинъ.

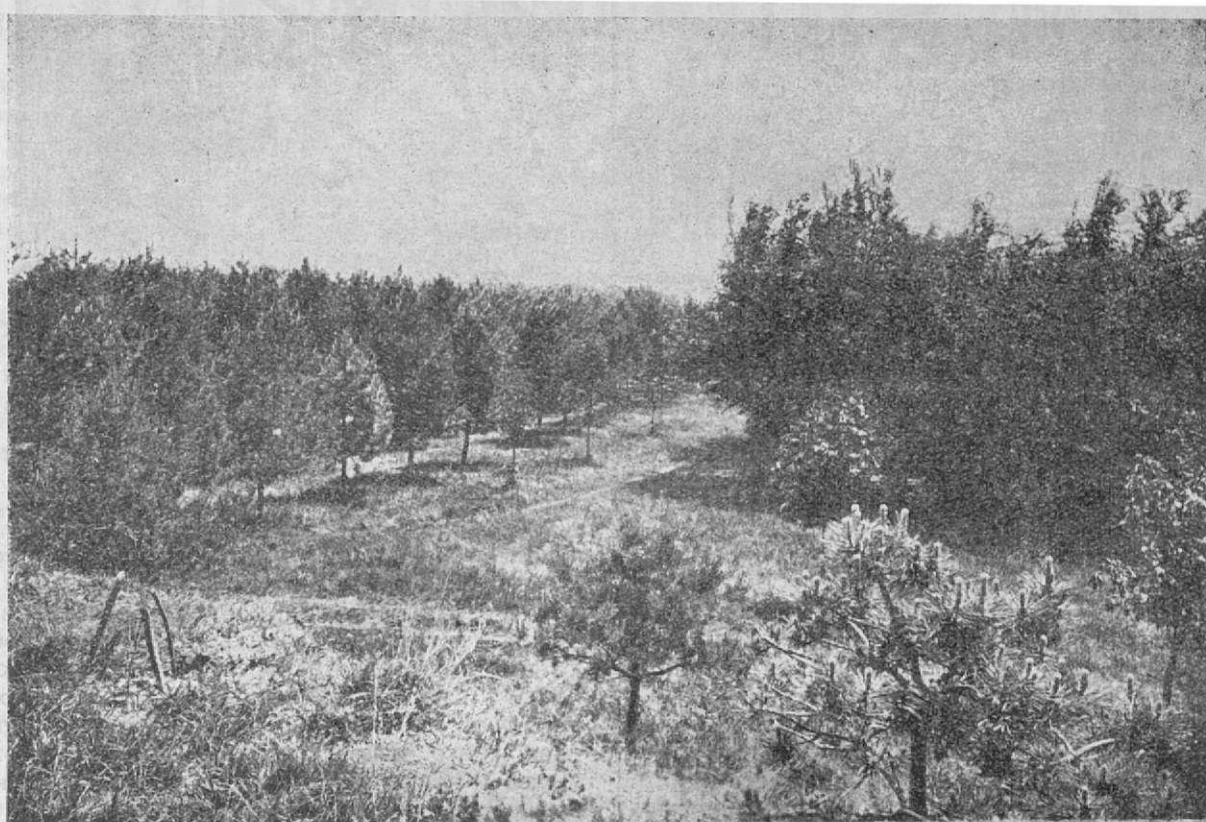
Въ душата и въображението на ловеца, гората не е мъртво и бездушно божие творение. Той вижда въ нея животъ, движение, вижда тайни и загадки, които малцина сж видѣли. Тя крие въ себе си красоти, на които нивга човѣшката душа не може да се наслади.

за да запазиме горското богатство отъ многобройнитъ му врагове.

И колкото малко да е осмисляването на тази обичъ, която българскиятъ ловецъ храни въ душата си къмъ горската растителностъ, тя все пакъ, при нашитъ сегашни условия, не е така незначителна, за да не споменемъ за нея, сега, когато се готвимъ да празнуваме празника на залесяването.

Негли първи българскиятъ ловецъ у насъ, въ България, се е сетилъ за залесяване. Преди три още десетилѣтия, по свободенъ починъ, изхождащъ единствено и изключително изъ срѣдата на самитъ ловци, се е турило основата на Видинския, Русенския и Бургазкия ловни паркозе.

Въ пустеущитъ пѣсъци край Видинъ, по мо-

Изгледъ отъ Русенския ловенъ паркъ.

Ловецътъ не съзерцава гората, само когато природата е облѣчена въ своята зелена премѣна и слънцето я облива съ топлина и свѣтли лъчи. Той я вижда осиротѣла, безмълвна; стѣняща и плачуща въ бури и вѣтрове, когато остарѣлитъ великани съ трѣсъкъ оповестяватъ своята печална кончина. Той я вижда скована въ скрежъ, обкичена съ блѣстящи студени гирлянди; вижда я въ тъмната и непрогледна нощъ, когато небето се спуска до самитъ върхове на дърветата и огненитъ мълнии на бурната нощъ страхотно разтрѣсватъ земята. Вижда я ловецътъ често, продължително и за това я познава и обича.

Но и съвременниятъ ловецъ не е останалъ само съ първобитната си и инстинктивна обичъ къмъ гората. Той е осмислилъ тази обичъ съ съвременнитъ грижи, които трѣбва да се полагатъ,

чурливи долини, на едно пространство повече отъ 1000 декара, днесъ, благодарение инициативата и деятелността на видинскитъ ловци, подпомогната отъ сегашния редакторъ на сп. „Горски прегледъ“ г. Г. Петровъ се разстила красивъ паркъ, добръ подреденъ и добръ ступанисванъ. Добръ израстналитъ дървета, отгледани съ любовъ и трудъ, свидетелствуватъ, какъ една мечта може да стане действителностъ съ воля и урпоенъ трудъ.

Не по-малко щастливи въ тази дейностъ сж и русенскитъ ловци, които така сжщо много отдавна сж залесили една пуста мѣстностъ край града, построили сж павилионъ, вѣтровъ моторъ за черпене вода, стрелбище и пр. — това е известниятъ русенски ловенъ паркъ.

Добри сж резултатитъ, постигнати отъ Бургазкия ловци, които на неприветното и пѣсч

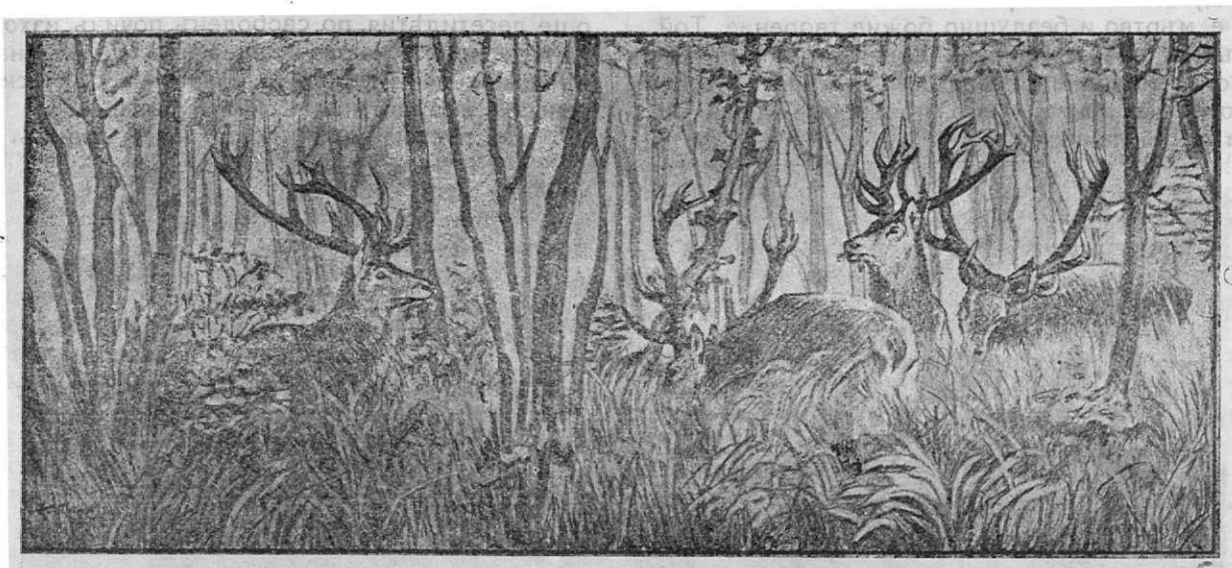
ливо крайбръжие край маларичното блато, сж създали истинката райска градина.

Забележително е, че докато за тия неприятели пуцинаци край градовете Видинъ, Русе и Бургазъ, преди нѣколко десетки години се интересуваха само ловцитѣ, днесъ, когато, вмѣсто тѣхъ се красятъ хубави паркове съ добре поддържани горски култури, завистливи очи зловидѣха на ловцитѣ. И на тритѣ мѣста презъ периода отъ 1920 до 1922 год. се направиха опити отъ общинскитѣ съвети, да отнематъ редовно отстъпненитѣ на ловнитѣ дружества мѣста за тия паркове и тия последнитѣ да бждатъ засвоени отъ общинитѣ. Само

съ голѣми борби и трудъ се успѣ предотвратяването на подобно пакостно присвояване труда на едни общественни корпорации.

Впрочемъ съ тия свои постижения въ областта на залесяването на пустеющитѣ мѣста, колкото и скромни да сж ловцитѣ, тѣ иматъ пълно право да се гордѣятъ, а което е много по-важно, да почерпатъ куражъ и вѣра за по-широка и по-плодовитата деятелностъ, която да създаде навредъ изъ страната ни подобни приветливи и очарователни залесени кѣтчета.

Напредъ къмъ залесяване!

В. В. Стрибърни.

Приятелитѣ на горитѣ.

За изчезването на горитѣ, което може да бжде катастрофално за бждащото човѣчество, причината, преди всичко, е самъ човѣка. Върху темата — човѣкъ като неприятел на горитѣ, азъ нѣма да говоря, а ще спомена нѣщо за редица други неприятели, които застрашаватъ дървесната растителност и които сжщо така нанасятъ значителни опустошения въ горитѣ. Думата ми е за всевъзможни гжсеници, червейчета, брѣмбѣрчета и пр., които, като отлични вегетариянци, нѣматъ милостъ къмъ китнитѣ гори и често пѣти сж причина цѣли залесени пространства, презъ най-веселитѣ месеци май и юний, да останатъ безъ листенце и да ни напомнятъ мрачната зимна гледка.

Днесъ ний разполагаме съ множество средства за борба съ тия пакостници, но всички тѣзи измислици на човѣшкия умъ биха били едно голѣмо нищо, ако самия Творецъ не бѣше се погрижилъ за необходимото равновесие между всички живи твари, които днесъ обитаватъ нашата малка планета.

По цѣлото земно кжлбо ежегодно се явяватъ цѣли армии отъ животинки, които намиратъ своето препитание, като унищожаватъ горитѣ и насаденитѣ отъ насъ горски и плодни дървета. Казахме, че ний разполагаме съ всевъзможни средства за борба, но съ всички наши модерни апарати, прѣскачки, разни карболинеуми, парижки зеленила, сини камъци и най-разнообразни други специалитети, много малко бихме направили, ако умния

и всемогущъ творецъ не бѣше противопоставилъ на тѣзи неприятелски за насъ армии, други пѣкъ армии отъ живи твари, които се явяватъ като най-добри приятели на горитѣ и наши най-добри съюзници въ трудната борба. Кой сж тѣзи съюзници? Тѣ сж толкова много, колкото и неприятелитѣ, но въ нѣколкото редове ще кажа нѣщичко за тѣзи, които могатъ да бждатъ прицелъ на ловната пушка и които всички ловци познаватъ, но не пѣкъ всички знаятъ за грамадната полза, която тѣ принасятъ.

Тукъ преди всичко трѣбва да причислимъ по-голѣмата частъ отъ разнитѣ видове малки пойни птички — славей, орѣхче, синигерче и пр. Отъ другитѣ полезни птици, които всѣки ловецъ ще намѣри изброени въ чл. 4 на своя ловенъ билетъ ще спомена нѣколко думи за кукувицата. Макарь че по отношение нейното безгрижие спрѣмо своето младо поколение, отъ което не бива да си вземаме теркъ, тя е доста несимпатична птица и споредъ народнитѣ вѣрвания, проклета сестра на чухала, все пакъ тя си остава единъ отъ най-добритѣ приятели на горитѣ и за това трѣбва да я почитаме. Между другото кукувицата е главния изтрѣбителъ на всички по-едри, а особено космати гжсеници, като напр. златозадника, съ който по-дребнитѣ птички не могатъ да се справятъ и който освенъ голѣмата пакостъ, която принася съ изпояждане листата на дърветата, много пѣти е билъ причина ловцитѣ да си чешатъ вратовѣтѣ.

и гърбовете, след като сж отпочивали подъ сѣн-ката на нѣкой хубавъ и кичестъ джбъ, и да се чу-дятъ, какъ да се огърватъ отъ неприятния болез-ненъ сърбежъ и кожно възпаление.

Освенъ за полезнитѣ птици, отъ другитѣ групи животни заслужава да се спомене нѣщо и за при-лепитѣ.

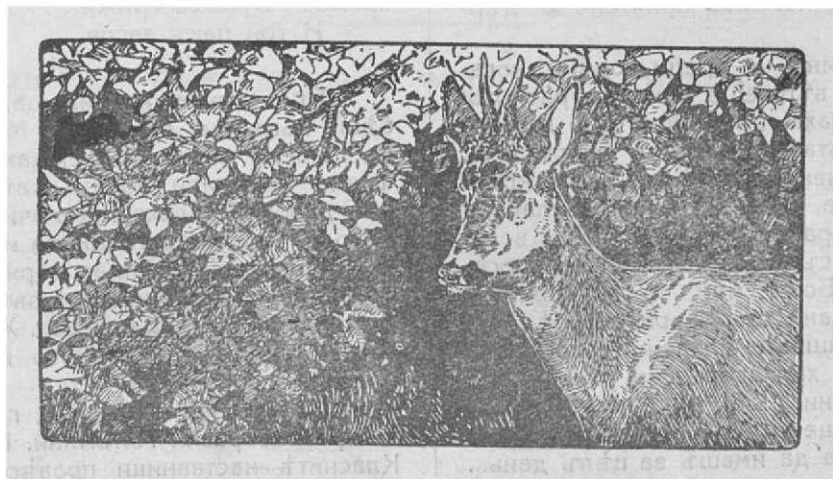
Тѣзи тайнственни животни, които щомъ вре-мето въ късна пролѣтъ вече хубаво се стопли, виждаме и презъ цѣлото лѣто да се мѣркатъ нощ-но време, като призраци, бродящи изъ въздуха въ тъмнината, сж едни отъ най-добритѣ приятели на горитѣ. Мнозина ги смѣтатъ за птици, но това сж малки и единственни хвъркати бозайници, защото раждатъ малкитѣ си живи и ги отхранватъ съ млѣко. Дораслитѣ, обаче, прилепи сж изключи-телно лакомни месоядни животни. Когато, следъ мръкване, прилепътъ излѣзе на ловъ, той хвърка тихо и бързо съ щръкнали уши и зинали уста. Тежко и горко тогава на нощнитѣ пеперу-ди и бръмбари. Той ги лови на всички страни, зжбитѣ му работятъ непрестанно и само твърдитѣ крила и крака на неговитѣ жертви падатъ на зе-мята. Това продължава 1—2 часа, следъ това при-лепътъ се прибира въ своята хралупа или пещера на почивка и призори прави още единъ ловъ. Така хубаво нахраненъ, запазенъ отъ дневната свѣтлина въ своето тъмно жилище, той спи цѣлия день, за да излѣзе на мръкване наново. Въ тѣзи именно нощни похождения на прилепитѣ се крие голѣма полза, която принасятъ. Повечето отъ вред-нитѣ бръмбари, пеперуди и други насѣкоми дей-ствуватъ сжщо нощемъ и за тѣхъ дневнитѣ насѣ-комоядни не сж страшни. Между тѣхнитѣ врагове какъвто е напр. и нощната лѣстовица, единъ отъ най-страшнитѣ си остава прилепътъ и ако не бѣше той, тѣ би се навѣдили толкова много, че би из-пояли не само горитѣ, но и всички растения. Въ-прѣки тази голѣма заслуга човѣкъ още отъ най-старо време е врагъ на прилепа. Грозниятъ му из-хледъ, който ни напомня за приказнитѣ змейове и тѣмъ подобни страшилища и неговиятъ тайнственъ животъ сж го направили страшно животно, рожба

на ада, на нечисти духове и за това падне ли въ рж-цетѣ на човѣка бива безжалостно убитъ. Даже и училището, дето живота на прилепа се изучава тѣй, както въ действителностъ си е, не е успѣло да накара учащата се младежъ да се освободи отъ внушенитѣ му и по наследство останали предра-сждащи и да обикне прилепитѣ. Не рѣдко съмъ ималъ случаи да наблюдавамъ младежи, ужъ лю-бители на природата, да влизатъ изъ пещеритѣ съ специална задача: да биятъ прилепи, особено презъ зимата и ранна още хладна пролѣтъ, когато тѣ стоятъ увиснали по пещернитѣ сводове въ едно без-помощно състояние на своя още летаргически сънь...

Това е една страшна неблагодарностъ и за това трѣбва преди всичко да се освободимъ отъ всевъзможнитѣ предрасждащи. Нека всички, които вѣрватъ въ духове и тѣхното въплотение, да знаятъ, че прилепитѣ сж въплотени не нечисти, а добри за насъ духове. Тѣзи пъкъ, които не вѣрватъ въ духоветѣ, нека по-малко да се боятъ и отвраща-ватъ отъ тѣзи благородни животни, които Великиятъ Творецъ е опредѣлилъ да прекарватъ своя животъ въ вѣченъ мракъ за наше добро и запазване на застрашенитѣ съ толкова много нощни неприятели китни гори.

Освенъ поменатитѣ до тука животни има още цѣла редица, но тѣхното изброяване би ни от-влѣкло много далечъ. Това обаче не пречи на съ-знателния ловецъ да се стреми да ги изучи, да се опознае съ тѣхъ и съ всички сили да ги покрови-телствува, като не посѣга върху тѣхъ, пази тѣх-нитѣ гнѣзда и избива тѣхнитѣ грабители. Ловеца съ своитѣ чести излети изъ гори, поля, ливади има най-голѣма възможностъ да направи това и по този начинъ да допринесе много за запазване на горитѣ съ което ще изпълни единъ свещенъ дългъ не само спрѣмо своята родина, но и къмъ цѣлото чо-вѣчество. Чрезъ това той ще оправдае и своето членство въ една организация, която има за целъ не само празни удоволствия, но преди всичко ши-роки културни задачи, една отъ най-важнитѣ между които е запазване на горитѣ и тѣхното възобно-вяване.

Да обичаме горитѣ значи да обичаме Отечеството.

Торосъ.

РАБОТИМЪ...

Майко, приготи вилица, ножъ, лъжица и хлѣбъ въ една кърпа, утре заминаваме!..

И малкиятъ Косю, кждраво, възрусо, съ тъмно сини живи очи момче, ученикъ въ I-ви класъ, сложи учебниците си на масата и плесна радостно ржце. . .

— Пакъ ли нѣкжде екскурзия. . . пакъ ли на-стинка? . .

И се помрачи майчино лице.

— Не, бѣ майко, ще залесяваме. . . тукъ около града ще бждемъ. Ще взема и лопатата, и овощарски ножици и още що бѣше! . .

— Нѣкой тежъкъ търнокопъ! добави насмѣливо майката.

Лицето на малкия пламна.

— Не, не, подобно нѣщо не ни е казано. . . дебела дрешка каза класниятъ, да се обличаме следъ работа. . . За да се пазимъ, отъ като сме се изпотили. . .

— Да, това е разумно. . . Ами лопата? . . та тя е по-голѣма отъ тебъ. Кога си работилъ съ толкова много инструменти — лъжица, лопата, ножици, вилица. . . И още що! . .

Малкиятъ се разсърди не на шега. Стъпи предъ майка си вдъхновенъ и пламенно ѝ заяви:

— Слушай, безъ гори нѣма животъ; дърветата сж наши приятели; безъ гори има суша, а сушата е смъртъ; горитъ сж здравето; да обичаме горитъ, значи да обичаме отечеството си. . . Майко, какъ хубаво ни говори учителътъ. Утре 7 часа трѣбва да бждемъ готови. Ония отъ горнитъ класове и гимназиитъ ще копаютъ дупки, ние ще садимъ. . . да, ние малкитъ ще посаждаме дървчетата, и нашитъ учители ще работятъ. . . и училищнитъ ни слуги Спасъ и Никола, и тѣ ще дойдатъ съ насъ. Разбирашъ ли. Звънеца ще вземемъ съ насъ. . . работа, работа, удари звънецътъ, ще почиваме. . . Серioзна работа ще бжде тя! . .

— Добре, добре. . . ами момчетата, тѣ що ще работятъ?

— О-хо, всички равно, всички ще работимъ. Тамъ ще заваримъ много каруци съ изтъргани отъ разсадника дървчета; ще имъ почистимъ коренчетата, ей тъй въ дупката наливаме прѣстъ и съ кракъ, внимателно затъпкваме прѣстъ; на правяме му трапчинка за поливане; минава учителътъ съ ножици, подрѣзва дървчето и готово! . .

И малкиятъ Косю се върти всредъ стаята около въображаемото дървче, и съ ржце и крака описва, какъ ще се садятъ малкитъ приятели — дървчетата.

А майката си спомня, че преди години, когато тя бѣ ученичка, се вършеше тъкмо обратното: Всички училища излизаха въ нѣкои дни извънъ града — въ околността и вечеръ се завръщаха, като хиляди деца — ученици носѣха цѣли откритънати клоне — зеленина. . . И голѣма, разплакана гора се движеше изъ градскитъ улици подъ весели пѣсни и горчивитъ сълзи на изпочупената осакатена гора. . . Ехъ, Боже мой, че нѣмаше ли уменъ човѣкъ да забрани това варварство! . . И тя чувствуваше, че сегашната младежъ е тръгнала по правия пътъ, че тия хиляди розови ржчици ще заличатъ сторенитъ злини. . . И тя се просълзи. . .

— Добре, дете, ще ти приготвя всичко, ще ти изпържа и кюфтенца да имашъ за цѣлъ день. . .

— Не, майко, ние отъ класа се уговорихме: ще занесемъ голѣмъ сждъ и бобъ ще варимъ. . . супа, като войнишка супа ще сготвимъ — така говорихме. . . Даже учителътъ си ще поканимъ да обѣдва съ насъ! . .

— Ами кой? . .

— Има ученички — две три отъ тѣхъ ще сготвятъ, другитъ ще работятъ. О-хо, ние сме предвидѣли. . . и лукъ, брашно, киселина и пр. . .

— Фасулъ не се запързва съ брашно. . . И майката се засмѣ добродушно.

— Това е тѣхна работа, не се мѣся азъ въ кухнята. . .

Лъжица, вилица и хлѣбъ — това ми е казано.

И малкиятъ отърча да поиска овощарскитъ ножици отъ чичо си Петъръ, който има лозе и непременно има такива.

Още отъ вечерта всичко му бѣше приготвено. Той капна машинно масло на винта на ножицитъ, за да работятъ по-лесно; изтърка лопатата и я надписа съ креда: I „б“ класъ. Кърпата съ яденето, лъжица, вилица и нѣкакви варени яйца, който той, едва следъ дълго увещание, не изхвърли изъ кърпата. Не търпѣше той работи вънъ отъ програмата! . .

Вечерта Косю разказа на татко си всичко, що му бѣ говорено въ училището.

Башата намѣри, че всичко това е хубаво; че трудъ и постоянство ще ни спасятъ следъ тия дълги войни. Накрай го посъветва да си държи бележка за посаденитъ дървчета, та после да ги надглежда, и, доволенъ, му даде единъ левъ за закуската.

Малкиятъ заспа и сънува, че върви изъ черни, пространи гори. Той познава голѣмитъ клонести дървета, които нѣкога, като дете, бѣ бодналъ на пръчици на земята, а сега горди, хвърлятъ отморни сѣнки и трева, като въ ливада подъ тѣхъ. . .

Ехъ, Боже, то като рай! . .

И той на нѣколко пѣти отхвърли завивката си на страни, въ възбуденъ сънъ. . .

— Малкиятъ спи много неспокойно, прошепва майката — кой знае, що сънува. И ставаше отъ легло да го надкрива.

Още не бѣше съмнало, той скочи отъ леглото. . .

— Да не съмъ закъснѣлъ, бѣ майко. . .

— Не, сине, много е рано, ще те събуда на време. . . Не се грижи. . . Лягай.

И той пакъ заспа.

II.

Предъ всички училища, при изгрѣвъ слънце, бѣше гъмжило отъ деца. Момчетата привързани съ шарени кърпи, изглеждаха на жетварки. Момчетата нарамили лопати като пушки, се ширѣха изъ дворѣтъ. Блѣсъкъ въ очитъ на всѣки младежъ. Като че имъ предстоеше да извършатъ нѣщо велико, нѣщо възлнуваше възторжената детска душа. . .

Удариха училищнитъ звънци и всички се строиха на редици — по класове. Хиляди работни ржце!.. готови да осѣятъ земното кълбо съ дървчета и благодатъ. . .

Лопати, кирки, тесли, гребла и ножици отъ най-разнообразни голѣмини. Гора отъ инструменти! Класнитъ наставници провѣрватъ ученицитъ си,

доволни отъ оживения изгледъ на възпитаницитѣ си. Тѣ останаха очудени отъ общия избликъ — желание за работа . . .

Директорътъ бѣ поржчалъ да се отдѣли чета отъ по-слаботѣлесни ученици, която да остане и почисти училището — кабинети и сбирки.

Желаещи нѣма.

Учителитѣ тръгнаха по редицитѣ, за да подбератъ такива. Наближаватъ редицата . . . Косю приближнява . . . Нему се струва, че тѣхнитѣ погледи се спиратъ на него.

Той затаи дѣхъ.

— Ела ти . . .

— Азъ!

— Да, Никола, ти . . .

Той престъпи крачка напредъ и се олюлъ.

— Да садя дървета искамъ азъ . . . Моля Ви се!

И той изплака съ гласъ. Класниятъ му учителъ приближи и сложи мило ржка на главата му.

— Добре, върви си въ реда. И малкиятъ избърса съ ржкѣвъ обилни сълзи и се връцна назадъ.

— Да работятъ бабитѣ изъ училището . . . прошепна той на другаря си и се ухили . . .

— Браво, Косю, насмалко да станешъ перачка! . . . му подвикнаха другитѣ. Той посочи лопатата и имъ се закачи . . .

Военната музика гръмна предъ гимназията: отъ тамъ ще бждатъ поведени хилядитѣ работници. Тротоари, балкони и прозорци бѣха попълнени съ народъ, излѣзълъ въ рано утро да изпрати работната армия. Младежта стѣпва гордо и въ разни направления се изтича вѣнъ отъ града . . . На всѣко училище е опредѣлена парцела за засаждане. Горскитѣ власти сж по мѣстата си.

Ура! хиляди ученици и ученички попълниха голитѣ околности на града. Всѣки класъ заема своята парцела. Обширното поле бѣ размѣрено на квадрати — алеи, трудоваци бѣха изкопали симетрично разположени трапчета — легловища за засаждане.

Учителитѣ се събраха на купъ. Лесничейтѣ имъ отчетоха дървета, дадоха наставление, и тѣ се прѣснаха къмъ своитѣ групи.

Всѣки учителъ, съ дървче въ ржка, държа беседа на ученицитѣ си. Самъ посади нѣколко такива, следъ като имъ подрѣза коренчетата; притѣпка прѣстѣта; опредѣли кои отъ ученицитѣ ще почистватъ, кои ще посаждатъ и ги разпредѣли на редове.

Казано бѣше, че работата ще започва съ

сигналъ отъ трѣба, а почивкитѣ съ звѣнъ отъ училищни звѣнци. Всички очакваха сигнала. Зачу се трѣба — войнишки сигналъ. И трѣпки пронизаха младежки сърдца . . .

Хиляди ржце заровиха прѣсти въ обкопаната рохкава прѣстѣ. Лопатитѣ блѣскаха отъ токущо изгрѣлото слънце . . . Чудна гледка! Мравунякъ . . . Учителитѣ съ мжка възспираха децата да не бързатъ, да се не заморяватъ . . .

Съ каква любовъ пипаха тѣ дървчетата, почистваха леглото, отмѣрваха дълбочината и ги поставяха като въ златна люлка; ронѣха ситна прѣстѣ съ ржце и притѣпкаха съ кракъ най-грижливо . . .

Нѣкои граждани бѣха излѣзли любопитни да наблюдаватъ залесяването. Гледаха съ просълзени очи. На полето ставаше нѣщо невидено!

На всѣки два часа — почивка, отмора и пѣсни, много пѣсни по разни страни . . .

На обѣдъ фасуля бѣ тѣй вкусенъ, че Косю вечерята решително заяви на майка си, какво ученичкитѣ отъ класа умѣятъ да готвятъ по-добре . . .

Тя се усмихна. Тя разбираше . . .

Четири дни работа. Четири дни тържество. Всѣки класъ си държеше бележка за числото на посадени дървчета. Комисията по залесяването, следъ четвъртия день, обяви, че въ околността на градъ П . . . сж посадени 193,000 дървчета. Ученицитѣ се ядосваха, защо не сж ги попълнили до двесте хиляди . . .

Добре, до година ще продължимъ.

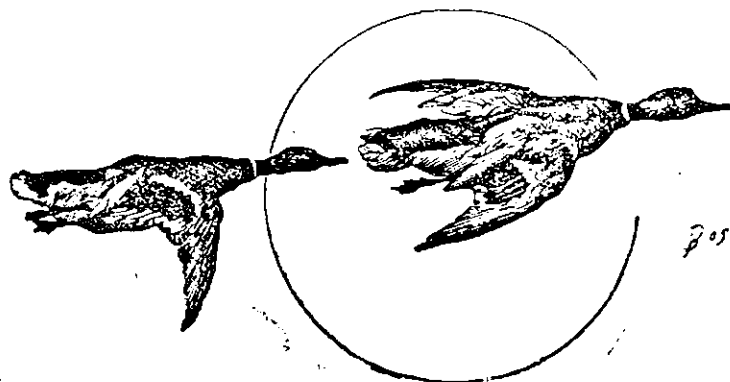
И каква промѣна стана въ детскитѣ души: младежъ, която до сега само трошеше клоне, режеше безцелно млади издѣнки, — спрѣ . . . и съ любовъ започна да гледа на бавно издигащитѣ се надъ земята крѣпки стебла; стѣпваше внимателно между хилядитѣ дървчета и рече: „Това създадохъ азъ . . . съ тѣзи малки ржце!“ . . .

На втората година, презъ опредѣленото време, всѣки класъ знаеше своята парцела. И каква радостъ около захваналитѣ се дървчета! Умрѣлитѣ се замѣниха съ новородени. На третата година дървчетата се издигнаха сами надъ земята.

На четвъртата — вече групитѣ ученици се губѣха изъ леса; а на петата година, ловци пушаха своитѣ зайчари и не рѣдко се търкулваше зайкъ изъ широкитѣ алеи . . .

Косю и неговитѣ другари, сега ученици въ гимназията, често излизаха на разходка изъ околнитѣ на града лесове и неговото любимо мѣсто бѣше подъ дърветата, който неговитѣ нѣкога малки ржце бѣха боднали въ благодатната земя . . .

Безъ гори нѣма култура — безъ култура нѣма гори.

Ловното стопанство и отраслите му.

Новият закон за лова е гласуван от камарата. По-вече от измнененията, за които на уводно място в брой 5 на списанието ни, се застъпи нашия сътрудник „Еленъ“ в статията си „Новият законопроект за лова“, сж възприети в парламентарната комисия по застъпничеството на представителите на ловната организация — Г. Д. Кацаровъ и Д-ръ Душковъ. Забраната на елените, обаче остана и с това се внесе едно същевременно противоречие в самият законъ.

Въ членъ втори, където е направена групировка на дивеча, като:

- 1) полезен дивечъ предметъ на лова,
- 2) полезен дивечъ, запретенъ за ловъ и
- 3) вреден дивечъ.

Елена (*Cervus elaphus*) е поставенъ въ първата група, т. е. третира се като полезен дивечъ, предметъ на лова.

Въ членъ 9 биенето на елените се безусловно запрещава и чрезъ това елена се изключва от групата „полезен дивечъ предметъ на лова“ и се поставя въ групата „полезен дивечъ запретенъ за лова“. Той е изхвърленъ и въ таблицата за сроковете за биенето и пазенето на дивеча. Противоречието вмъкнато въ закона (волно или неволно — това ще има да разбере предстоящия конгресъ) е ясно и очевидно и внесе една несъстоятелностъ въ закона, за която само трѣбва да се съжелява. При ясното постановление на забележката въ чл. 9 гдето се дава право на Министра да запрети известен дивечъ предметъ на лова въ известни райони или въ цѣлото царство, за произволно време (споредъ нуждата), намъ ни е чудно защо трѣбваше да се осакатява по този начинъ самият законъ и да се изключи единъ дивечъ, който въ цѣлъ свѣтъ се третира, като дивечъ предметъ на лова.

Много естествено е, че ловците и ловните дружества скоро ще почувствуватъ незгодата на това постановление и ще искатъ неговото отмѣнение, но само съ измнението на закона ли ще се занимаваме?

По случай приемането въ камарата на новият законъ за лова, Управителния съветъ на Ловната Организация е ималъ похвалната идея да събере на скромна другагма трапеза народните представители — членове на Ловната Организация, начело съ Г. Министра на Земледелието, Началника на Горското Отдѣление, Подпредседателя на Камарата и др. Държани сж подходящи слова, както

отъ Председателя на Ловната Организация, така и отъ Министра и нѣкои депутати. Изтъкнато е значението на ловното дѣло въ страната, както и нуждата да бжде подкрепена нашата организация. Дано това се последва отъ дѣла

— Но тъкмо именно у насъ дѣлата не следватъ думите. Все по сжщото време, както се научаваме, Министерството на Земледелието е субсидирако щедро една група чужденци, на които е разрешило неограничено да изгрѣбватъ вредните животни изъ цѣлото царство. Таа група екипирана съ най-смъртоносни оржия, изобилно снабдена съ отрови и други средства, вече е заминала въ Родопите да трети вредните животни.

Нека си го кажемъ открито, това не е нищо повече отъ една спекулантска банда, която, това и най-простия човѣкъ ще го разбере, никога не е помислювала за добрините, които ще трѣбва да прави на България, а денонощно мечтае за скъпите кожи, които ще се добиятъ отъ тоя свръхъ ловджийски походъ, неизвестенъ въ анализъ на нашето ловно стопанство. Въ коя що годе културна страна на Европа не може да се допусне подобно хазайничене отъ чужденци съ народните богатства? Такива работи ставатъ въ Централна Африка, въ Абисиния въ Индия — но не и въ културните страни. Но даже и тамъ на чужденците се дава разрешение следъ изпълнение голѣми формалности, както и за строго ограниченъ и минималенъ брой животни.

Ние сме убедени, че Министерството скоро ще се корегира.

Една забелжителна идея. Г-нъ Карлъ Шкорпилъ, известния на всички нашъ ученъ и археологъ, не малко симпатизира на българските ловци. За това между другото свидетелствува и неговите нѣколко статии въ списание „Ловна Просвета“.

При една беседа съ него нашия редакторъ е ималъ случай, да констатира отново близостта на Г. Шкорпила къмъ дѣлото на ловците. Като Председател на Археологическото Дружество въ Варна, г. Шкорпилъ дава следната идея:

Варненското Археологическо Дружество, още отъ 1915 година, по решение на Народното Събрание, е получило на вечно ползване единъ отъ най-красивите кътове на нашето черноморско крайбрежие — мѣстността Узунъ кумъ и Аладжа манастиръ. Това мѣсто, което е повече отъ 3000 декара, дружеството е придобило съ задължение да направи отъ него единъ Националенъ Паркъ. Понеже идея-

та за националните паркове, е близка до разбиранията и желанията на българските ловци, и за да може тоя парк да бъде наистина „национален“ и по съхранение на всички представители на фауната и флората, свойствени на българското черноморие, г. Шкорпила счита, че непременно участие на Варненското Ловно Дружество въ създаването и ползуването на този парк, е напълно желателно. Дружеството на Морския Сговор въ Варна също е поканено да участва въ създаването на тоя национален парк.

Ние намираме идеята на г. Шкорпила, много важна и интересна, не само за варненските ловци, но изобщо за ловците от цяла България. Когато ще се замислим за създаване на национални паркове въ България, безспорно е, че ще имаме предвид и един парк на нашето черноморско прибрежие. Кждето строежа на земята, фауната и флората, имат своите особености. А по цялото наше крайбрежие едва ли има място по-подходно, за тази цел, от колкото близката околност на Гладжа манастир, прочула по своите археологични остатъци, красиви места, изобилна изворна вода и един плаж, какъвто няма равен по цялия черноморски бряг.

Тук — при факта, че Варненската община отне мястото за Ловен дом подарено на варненските ловци въ края на Приморската градина — може и най-подходя да бъде бъдещия ловен дом на Варненското Ловно Дружество. Но той няма да бъде само дом на това дружество — а ще бъде място, кждето ще могат да дойдат ловците от цяла България, които желаят да се наслаждат на приморските хубости или да потърсят лечебната сила на морския въздух, на пясъка и на морското слънце. Това ще бъде Морския Санаториум на българските ловци, както желателно е, ловните домове на дружествата въ Рила, Родопите и Стара планина, да станат санаториуми за ловците от полето.

Разрешението на тоя въпрос не е една химера. За мощната четиредесетхилядна ловна организация, приляга да изостави малките досегашни пжтечки на дейност, която обикновено се крие по таваните или потъва въ прахта на малката канцеларска архива. По-смелите крачки изискват смел дух, широки творчески концепции, решителност и воля — ние трябва да ги потърсим и намерим въ нашата среда. Когато се основаваше посмъртната каса — мнозина трепереваха пред неизвестността на нейното бъдеще, а ето тя отъ лень на денъ крепне и спуска своите дълбоки корени въ организацията, може би първа да ни даде въра и твърдо убеждение, че могат да се получат и още по блестящи резултати въ други направления, стига да кажемъ: „Напредъ, към творчество!“

Ловната организация е богата, неразоранъ угаръ който жадува и чака орача и сѣяча — та да даде богата и похваленъ плодъ.

Цената на суровите кожи отъ дивечъ.

Въ Deutsche Jäger Zeitung, № 3, Bd 86, отъ 31 януарий т. г., сж напечатани цѣнитѣ, по; как-

вито нѣкой фирми въ Германия купуватъ суровите кожи отъ разнитѣ видове дивечъ. Търсенето е съ тенденция къмъ повишение цѣнитѣ за повечето видове кожи, съ изключение на тия отъ лисиците. Странство, се отбелзва въ горния вестникъ, не купува лисичи кожи. Въ Лайпцигъ, Франкенталъ — Любекъ и Интценхое — Холщайнъ, се очѣртава цѣната средно за единъ брой сурова кожа въ златни марки при курсъ 35 лева, както следва:

1) Отъ Златки здрави, тъмни	2450 лв.
2) Отъ „ средни	2275 лв.
3) Отъ Бѣлки здрави, едри	2025 лв.
4) Отъ „ средни	1750 лв.
5) Отъ Лисици	840 лв.
6) Отъ „ отъ ист. Пруссия	1160 лв.
7) Отъ Бурсуци — Язовци	315 лв.
8) Отъ Порове голѣми, здрави	560 лв.
9) Отъ „ средни	525 лв.
10) Отъ Невестулки бѣли	175 лв.
11) Отъ Зайци, зимни	56 лв.
12) Отъ „ „ питомни	1750 лв.
13) Отъ Котки домашни	70 лв.
14) Отъ Сърни	12250 лв.
15) Отъ Видри обикновенни	2100 лв.
16) Отъ Катерици	4375 лв.
17) Отъ Къртици	875 лв.

Фирмите: B. Wahrenperger & Co; I. & G. Feldmann и Robinowier въ Лайпцигъ, Pelzwarenfabrik въ Франкенталъ — Любекъ и Pelzhaus G. Münzmaier въ Итценхое — Холщайнъ купуватъ горните видове кожи при условие стойността платима въ брой.

Изнесените отъ България кожи сурови отъ зайци презъ първите 10 месеци отъ 1925 година възлизатъ на 33785 кгр на обща стойностъ 7,104,201 лв. а тия отъ лисици — 4993 кгр. на стойностъ 6461,127 лв. Извода отъ тия данни установява, че цѣната на единъ брой зайча кожа презъ това време е била средно = 23'35 лв., а за лисичата — 516 лв.

Ако бъде затвърдена цѣната какъто германския пазаръ ни дава сега и можемъ да изнесемъ и презъ тази година същото количество, какъто сме изнесли презъ миналата година, то въ такъвъ случай трябва да се очаква едно значително увеличение на общата стойностъ въ полза на нашия търговски балансъ. При туй положение на количество кгр зайчи кожи (33786 × 9 = 304074 броя × 56 лв.) износа може да достигне до 17,000,000, а за лисиците (4993 × 2'5 = 12422 × 840 лв.) до 10,400,000 лв. безъ стойността на кожата отъ другите видове дивечъ. Ако къмъ горната предположена стойностъ за двата вида само кожи = 27,400,000 лв., прибавимъ и тая, получена отъ златки, белки катерици, диви котки, видри, язовци и пр. презъ миналата година, безъ увеличението цѣната и на тия кожи, какъто Германия ни дава сега, (а това количество = 5931 кгр. сигурно ще бъде изнесено на по голѣма стойностъ), то може да се очаква до вѣроятностъ, че презъ тази година износа на кожи отъ дивечъ ще достигне повече отъ 30,000,000 лева.

М. Хрусановъ.

Унищожението на горите е най-добрия указателъ за упадъка на една нация.

Изъ България.

Нейно Царско Височество Княгиня Надежда — Херцогиня Вюртембергъ е благоволила да абонира редакцията на списанието „Ловна Просвѣта“ за едно отъ най-хубавитѣ германски ловни списания „Deutsche Jäger Zeitung“ съ пожелание и надежда, че това нѣмско списание ще бѣде полезно на редакцията и за ловното дѣло въ България.

„Ловна Просвѣта“ сърдечно благодари на Нейно Царско Височество за голѣмото внимание и ще се постараетъ да изпълни Нейното Височайше желание.

Бележникъ на ловеца за Варненски районъ 7 февруари. Пасажи отъ лебеди, гъски и жерави отъ югъ къмъ северъ. Въ гората пойния косъ се чува да пѣе. Никой нѣма да се чути на цѣвналитѣ кокичета, а появяването на червената иглика и нейния хубавъ цвѣтъ по това време въ гората, предвещава хубава и ранна пролѣтъ. Това е показанието на природнитѣ барометри и негли тѣ ще опровергаватъ ученитѣ, които предвещаватъ, че тая година ще бѣде безъ лѣто.

За спортната изложба въ София. Института по физическото възпитание при Министерството на Просвѣтата устрои съ участието на спортнитѣ организации неотдавна първата спортна изложба въ България. Дѣло похвално и добро. Пожелаваме тази изложба да се последва отъ нови такива, които да дадѣтъ новъ тласкъ на спорта въ нашата страна.

За съжаление е, обаче, че най-старата и при това най-мощната наша спортна организация — Ловната, не е нито представена, нито поканена да участвува въ тази изложба. Ние не можемъ да допуснемъ, че това е неволень пропускъ, защото съществуването на Ловната ни организация, колкото и безрекламно да е, не е фактъ безъ значение въ нашия спортенъ животъ, толкова по-вече, както се знае, че ловния спортъ е единствения у насъ, който здраво е проникналъ и се закрепилъ въ селската маса на нашия народъ.

Единъ отъ ръководителитѣ на изложбата, уважавания г. Друмевъ въ битността му на Варненски юнакъ, е работилъ рамо до рамо съ Варненскитѣ ловци, свидѣтел е билъ на голѣмия и внушителенъ ловенъ съборъ въ Варна, та поне той трѣбваше да се подсети за другаритѣ спортисти — ловци.

Или ще допуснемъ, че ръководителитѣ на нашето спортно дѣло, живѣятъ съ остарялото убеждение, че ловътъ не е спортъ. Като на такъвъ му бѣ дадено мѣсто, и то доста почетно, въ Парижката олимпияда, за да предполагаеме, че това убеждение е възможно.

Ловътъ по своето естество, се причислява къмъ най-висшия спортъ. Той обема, по начина на демократичната си уредба у насъ и по постановленията на своитѣ статuti, голѣма частъ отъ проявленията на присадения у насъ скаутизмъ. Стрѣлбата, която като спортъ единствено се застъпва въ организацията на ловцитѣ, иде да подчертае още по съществено значение на ловния спортъ.

Ние съжаляваме дълбоко за сторения пропускъ и се осмѣляваме отъ името на 35000 български ловци, да запитае, по кой мотиви организацията на ловцитѣ бѣ пропусната въ уредената спортна изложба и защо бе забравена да бѣде поканена въ нея?

Отъ съдържанието на сп. „Ловецъ“ год. 24 — (1923—1924) и год. 25 — (1924—1925), напечатано въ брой 1—2 год. 26 — септември и октомври 1925 г., се очертава просвѣтната дейностъ, която презъ това време е развита въ областта на ловното дѣло. Тамъ се виждатъ както авторитѣ — идейни, организаторски, стопански и пр. дейци, а така също и заглавията, изразяващи съдържанията на написанитѣ отъ тѣхъ статии. Напечатани сж всичко 130 статии. Отъ последнитѣ една е само „позивъ“ отъ В. Л. Стѣветъ и друга отъ У. Стѣветъ; 17 отъ редактора на списанието Дръ Тиховъ, а останалитѣ 111 отъ разни сътрудници. По количество, последнитѣ сж взели участие въ списанието по статии както следва: единъ съ 9, трима съ по 5, единъ съ по 4, шестима съ по 3, деветъ души съ по 2 и двадесетъ седемъ души съ по 1. На първо мѣсто отъ сътруднитѣ стои покойния Д. Илчевъ, който презъ 1923/24 г. е написалъ 5, а презъ 1914/25 г. — 4 статии.

Общо презъ дветѣ години сж взели участие като сътрудници въ списване въ списанието 52 души. Това количество съотвѣтствува на 0.175% наспроти количеството ловци — 30,000.

Идеята на Р. К. да се печататъ съдържанията на списанието „Ловецъ“ за известенъ периодъ време, е повече отъ похвална.

Желателно е тия съдържания въ идният броеве на „Ловецъ“ да се напечататъ за нѣколко петилѣтия, та даже и отъ началото отъ изданието на „Ловецъ“.

Отъ тамъ ще се види кои, колко и какви хора сж работили, а май важното, че съвременниятъ сътрудници ще могатъ да се справятъ лесно съ миналото по сжщитѣ въпроси, които ги интересуватъ за бъдещето на дѣлото.

Пазарътъ на дивечови кожи въ Никополско. 1) Зайчи двойка 70—90 лв., 2) лисичи бройка 300—450 лв., 3) вълчи бройка 250—400 лв., 4) бѣлки бройка 1500—1850 лв.

Ловцитѣ отъ Никополското Ловно Д-во презъ настоящия сезонъ сж убили 18 вълка. Само ловецътъ *Иванъ Пеневъ* отъ село Ерменци е убилъ 5 вълка. Никаква награда отъ нигде не е получилъ, а ползата за земледѣлското население отъ убиването на тия 18 вълка е значителна.

Яребицитѣ въ Никополско сж изгребени. Отъ 3—4 години не се забелѣзватъ никаква яребишка семейства. Желателно е Никополскитѣ ловци да се заинтересуватъ за тоя хубавъ и много полезенъ дивечъ.

Съобщава *М. Балтаджиевъ* — у-ль (сътрудникъ на сн „Ловна Просвета“)

Пазара на дивечови кожи въ Варна за м. януарии. 1) Зайчи двойка 100—110 лв., 2) лисичи бройка 400—600 лв.

ИЗЪ ЧУЖБИНА.

Панаиръ за ловни артикули въ Лайпцигъ. Следъ закриването на извънредния лѣтенъ панаиръ за ловъ, риболовство и горски стопанства въ гр. Лайпцигъ, следъ който последва тоя на техническия, сега настѣпва пролѣтния панаиръ отъ 28 февруарий до 10 мартъ т. г., гдето за *Ловния отдѣлъ* ще бждатъ застъпени и изложени: ловни оржжия, муниции, ловни чанти и торби, ловни облекла, обушца, принадлежности за кучета, ловни съолчета, телени мрежи за ограда на ловни котила, предпазителни средства за охрана отъ ухапване отъ звѣрове, плочки за стрелба, метателни ловни машини, ловни колиби съ всичкитѣ имъ принадлежности, далекогледы и въобще всички артикули, които влизатъ въ областта на лова.

Организираны сж комисии, които да посрещатъ гоститѣ — ловци, заявили своевременно за отиването си въ Лайпцигъ, за да посетятъ панаира.

Специално училище по Кинология въ Берлинъ е открито подъ вещото ръководство на видни германски учени: начело съ професоръ *Д-ръ Бонжертъ* отъ Висшето Ветеринарно училище; представители на разни ловни институти; на два за изпитание ловни кучета и пр.

Училището за сега е уредено въ форма на вечерни популярни курсове.

Последниятъ ловъ за зайци въ Германия е далъ твърде разнообразни резултати. Тамъ има ловни ревири известни като добри, средни и лоши. Въ лошитѣ ревири заяшкия ловъ е почти оничтоженъ отъ пусналата дълбоки корени бѣлодробна епидемия, която особено много пречи за развъждането на зайцитѣ. Тази година презъ лѣтото, въ врѣме ва яребиичния ловъ, се намѣриха много зай-

ци умрѣли — жертва на тоя ужасенъ бичъ. Най-особенното презъ тоя сезонъ бѣше това, че най-добре запазенитѣ ловни ревири се указаха съ много малко зайци, когато съвсемъ незапазени ревири дадоха по-богатъ ловъ на сжщитѣ. Това показва, че въпреки сложилото се убеждение, заяка е единъ настоящъ „скитникъ“, който си мѣни родното мѣсто било по причини природни стихии, неудобни почвени условия, или други.

Една забележителна кучешка чувствителностъ. Кучето ми отъ породата „Даксъ“, се окупчи съ 6 кученца отъ които отнехъ дветѣ и намѣстото имъ поставихъ едно току що родено птичарче. Майката помириша неканения пришелецъ и до като да предотвратя нещастieto, едно стискване на врата — и бедното кученце бѣше вече мъртво. Разбира се, азъ наизгжъ жестоката майка съ строго мърене, но безъ да я бия, а още повече жена ми си излѣ яда, както върху мене, така и върху нещастната кучка. Умрѣлото кученце заровнихъ въ градината.

Изглежда, че кучката е взела твърде прясърдце нашата скръбъ, и когато подиръ обѣдъ излѣзе навънъ по нужда, въ градината, връща се подиръ малко съ мъртвото кученце въ уста и поиска да го остави при своитѣ. Азъ бѣхъ дълбоко покъртенъ отъ тая чувствителностъ на моята кучка и я възнаградихъ съ сърдечно милване.

Съобщава *Х.*

Котка и заякъ. Констатирано е много вжти стара силна подивѣла домашна котка да разкъсва заякъ, безъ да говоримъ за малкитѣ пойни птички и другъ хвърковатъ дивечъ. По кръвожадность и ловкостъ, подивѣлата обикновенна котка не пада по-доле отъ настоящата дива котка. Ето защо, дългъ се налага на всѣки просветенъ ловецъ, попадне ли му котка въ полето или леса, да я оничтожава безпощадно.

Къмъ снѣжнитѣ върхове на Африка. Всесвѣтската филмова фирма Уфа въ Берлинъ е постигнала поразителни успѣхи съ натурални снимки отъ прелестнитѣ девственни лѣсове изъ областта на Амазонка — южна Америка.

Сега, за изненада на учени и публика, ни дава новъ филмъ съ снимки отъ снѣжнитѣ върхове на *Килиманджаро* до върхътъ *Кибо*, 6,000 м. височина и степитѣ на пространна Африка, резултатъ на героичнитѣ усилия на двама германски естествоизпитатели — филмови ловци: *Карлъ Хайнце Бъзе* и капитанъ *Денертъ*.

Съ неимовѣрни усилия, двамата смѣлчаци, мъкнати подире си тежкитѣ апарати успѣватъ да се изкачатъ на върха на снѣжната планина и да направятъ великолепни снимки, следъ което настѣпва втората имъ, може би, още по-трудна задача, да филмиратъ и обитателитѣ на тая приказна областъ: жирафи, слонове, антилопи, зебри, Гайери Марабтси, Фламинго, и носорози, които животни до сега сж биле филмирани само въ зоологически градини.

И тукъ се усмихна щастieto на двамата естествоизпитатели. Средъ бѣлъ денъ се пада случай да филмиратъ отъ близо разстояние рѣченъ конъ, да изненадатъ спящъ спокойно *Бехемотъ*, като сж наблюдавали неговото равномерно и дълбоко дишане. Въ това време имъ донесатъ известieto за появяването на лѣвово около поставената примам-

ка — убита зебра. И, при изгрев на слънце, съ риск на живота си, сж успели да филмиратъ отъ 4—5 крачки първитъ диви лъвове, живуши на свобода, до сега не постигнато отъ никого. Филмиранъ е по-нататъкъ единъ истински пожаръ въ степитъ и цѣло стадо отъ лъвове отъ които сж убити 3 екземпляра.

Това е единъ колосаленъ успѣхъ както за филмовото изсуство, така и за двамата германски учени — ловци, мечтата на много филмови ловци отъ преди десетки години.

(Изъ „Дойче Иегеръ Цайтунгъ“).

По поводъ помѣстената въ брой 1 на сп. „Ловна Просвѣта“ снимка на Негово Величество Царь Борисъ, като ловецъ, хубавото илюстрирано нѣмско ловно списание „Deutsche Jäger Zeitung“ пише въ бр. 3 следното: Изискването да се употребяватъ за ловъ, само породисти кучета, отъ признатитъ до сега раси, е на изпитание. Напоследъкъ нѣкои ловци си служатъ съ кучета порода Доберманъ (крѣстосано нѣмско овчарско куче съ Пинчеръ — проявили се до сега като превъзходни полицейски кучета).

Като доказателство за това служи една превъзходна фотография, която представлява „Българския Царь Борисъ на ловъ“ съ седящъ до него единъ великолѣпенъ Доберманъ.

Ще бжде твърде интересно да се узнае нѣщо по-подробно до каква степенъ се проявява това куче и като ловно и въобще дали въ България се употребява по-често за тази целъ.

Редакцията на списанието ще се помъчи да събере нужнитъ сведения по този въпросъ и ще

гледа да задоволи любопитството на нашитъ немски другари. Това тя ще стори въ единъ отъ най-близкитъ броеве.

Редакцията на Ловна Просвѣта благодари сърдечно на сътрудницитъ, които съ голѣма готовность се отзоваха въ написване специални статии за броя посвѣтенъ на залѣсяването и горитъ. Сърдечно благодари и на почитаемата редакция на сп. „Горски Прегледъ“ за отстъпенитъ клишета къмъ статията „Пороища“, както и за разрешението да се възползваме отъ материала помѣстенъ въ теченията на сп. „Горски Прегледъ“.

Когато списанието бѣ подъ печатъ, се получи скръбното известие за смъртъта на

Георги К. Христовичъ

основателя на Ловната организация въ България, единъ отъ най-голѣмитъ любители и познавачи на българската природа и най-яръкъ борецъ за нейната защита.

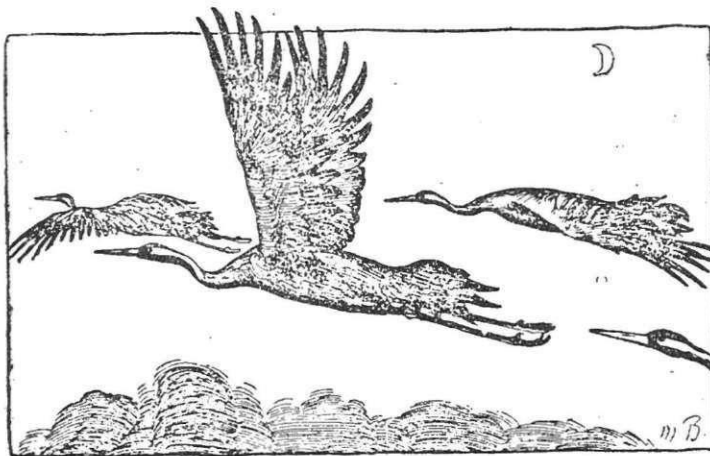
Редакцията присъединява скръбта си къмъ тая на неговитъ близки и на всички здружени ловци въ България.

Предъ паметъта му, която ще живѣе всекога въ душитъ на българскитъ ловци — дълбокъ поклонъ.

Въ следния брой ще бждатъ описани неизмѣримитъ заслуги на Христовича за нашето ловно дѣло.

Охраната на горитъ е охрана на народното здраве.

БЮФЕТЪ ГАРА ВАРНА БЮФЕТЪ

наематели: **Пжстраковъ & Бояджиевъ**

въ разкошното помѣщение на новата гара изобилствува съ най-доброкачественни закуски и напитки. Сервира отлично зготвени ястия. Отворенъ е презъ цѣлото денонощие и е въ услуга на пжтниците.

Пжтници отъ и за Варна

Бюфета на гара Варна ще Ви даде пълна възможность спокойно и уютно да дочакате тръгването на влаковете.

ТЕХНИЧЕСКО-ПРЕДСТАВИТЕЛСКО БЮРО БРАТЯ Д. ДИМЧЕВИ

Варна, ул. „Владиславъ“ 6

Намиратъ се на складъ всички видове ловни материали и принадлежности

Първокачествени французски сачми и гилзи,
английски баруть.

Ловни пушки най-последна фабрикация съ гарантирана
точна стрѣлба.

Ловни чанти, парфорси германски за дресиране кучета.

Разни видове европейски капани за вълци, лисици,
самсари и всѣкакъвъ видъ дивечъ.

Цени вънъ отъ всѣка конкуренция.

На запитване отговаряме веднага.

Ловци отъ Варна! Киро Арнаудовъ

бившъ съдържателъ на бирария „Хаберманъ“

откри питейно заведение съ първокачествени напитки и закуски по ловджийски вкусъ на ул. „Царъ Борисъ“ подъ Землед. Банка

Специално отдѣление за ловци.

До Г.....

Въ.....

„ЛОВНА ПРОСВѢТА“

СПИСАНИЕ ЗА ПРОПАГАНДИРАНЕ ОБИЧЪ И ПОЗНА-
ВАНЕ НА ПРИРОДАТА, ЛОВНА ПРОСВѢТА, ЛОВЕНЪ
И РИБОЛОВЕНЪ СПОРТЪ И ЛОВНО СТОПАНСТВО.

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ СЪВЕТЪ:

Иванъ Сокачевъ (Аленъ Макъ), Алекси Петровъ (Т. Д. М).

Янко Димитровъ (Торосъ), Д-ръ Д. Цоневъ.

Издателство „Ловна Просвѣта“ гр. Варна
ул. „Шуменска“ № 4.

Реданция „Ловна Просвѣта“ гр. Варна
ул. „Асѣнова“ № 32.

Годишенъ абонаментъ 100 лв.

За половинъ година 60 лв.

ОБЯВИ СЕ ПРИЕМАТЪ

Цена 1.50 лв. на кв. см.

